

Våler kontrollutvalg

Dato: 02.09.2019 08:30

Sted: Møterommet ved kantina.

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.
på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 21.08.2019

For leder i Våler kontrollutvalg, Hans Johan Finne

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Våler kontrollutvalg 02.09.2019

3

Saker til behandling

37/19 Sak V-37/19 Referater, orienteringer og diskusjoner.	5
38/19 Sak V-38/19 Samtale med ordføreren.	27
39/19 Sak V-39/19 Samtale med rådmannen.	28
40/19 Sak V-40/19 Oppfølging av årsavslutningsrbrev og interimrapportering 2018.	30
41/19 Sak V-41/19 Etikk og varsling i kommunen.	43
42/19 Sak V-42/19 Oppfølging av selskapskontroll i MHBR IKS	60
43/19 Sak V- 43/19 Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet 2020.	77
44/19 Sak V-44/19 Statusrapport oppdragsavtalen 1.halvår 2019.	86
45/19 Sak V-45/19 Evaluering/oppsummering av kontrollutvalgets virksomhet.	91
46/19 Sak V-46/19 Eventuelt.	93
47/19 Sak V-47/19 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	94

MØTEINNKALLING

Våler kontrollutvalg

Dato: 02.09.2019 kl. 08:30
Sted: Møterommet ved kantina.
Arkivsak: 18/00082

Kontrollutvalgets medlemmer:	Hans Johan Finne - leder John Christian Wold – nestleder May Britt Nordhagen Grete Aabakken Eli Grøntoft Dybdal (varamedlem)
Ordfører:	Ordfører Lise Berger Svenkerud
Revisor:	Hedmark Revisjon IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/ oppdr.ansv.forv.rev. Lina Høgås-Olsen/Laila Irene Stenseth/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Rådmann Eyvind Alnæs Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS, Morten Alm Birkelid
Kopi av sakslisten uten vedlegg sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Torgun M. Bakken (Forfall må meldes så snart som mulig til tlf. 977 36 379, TorgunM.Bakken@gs-iks.no)
Invitert til sak:	Ordfører Lise Berger Svenkerud til sak 38/19.
Innkalt til sak:	Rådmann Eyvind Alnæs til sakene 39/19-41/19.
Hele sakslisten med vedlegg legges på	http://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/vaaler/ og på kommunens hjemmeside.

SAKSKART			Ca.kl.	Hvem deltar
Saker til behandling				
37/19	19/00033-3	Sak V-37/19 Referater, orienteringer og diskusjoner.	08.30	
38/19	18/00067-20	Sak V-38/19 Samtale med ordføreren.	09.15	Ordfører
39/19	18/00046-63	Sak V-39/19 Samtale med rådmannen.	10.00	Rådmann

<u>40/19</u>	18/00019-21	Sak V-40/19 Oppfølging av årsavslutningsrbrev og interimrapportering 2018.	11.00	Rådmann
<u>41/19</u>	18/00046-64	Sak V-41/19 Etikk og varsling i kommunen.	11.30	Rådmann
		Lunsj	12.00	
<u>42/19</u>	18/00109-16	Sak V-42/19 Oppfølging av selskapskontroll i MHBR IKS	12.30	
<u>43/19</u>	18/00035-7	Sak V- 43/19 Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet 2020.	13.00	
<u>44/19</u>	18/00012-34	Sak V-44/19 Statusrapport oppdragsavtalen 1.halvår 2019.	13.30	Revisjon
<u>45/19</u>	18/00105-17	Sak V-45/19 Evaluering/oppsummering av kontrollutvalgets virksomhet.	14.15	
<u>46/19</u>	18/00104-17	Sak V-46/19 Eventuelt.	15.00	
<u>47/19</u>	18/00105-18	Sak V-47/19 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	15.15	

Hans Johan Finne (sign.)
kontrollutvalgets leder

Kongsvinger, 21.8.19
Torgun M. Bakken

Arkivsak-dok. 19/00033-3
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg	02.09.2019

SAK V-37/19 REFERATER, ORIENTERINGER OG DISKUSJONER.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Vedlegg:

1. Oversikt over KS-saker.
2. Oversikt over FSK-saker.
3. Skatteinngangen pr. mai, juni og juli 2019.
4. Oversikt over tilsynssaker/rapporter.
5. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2019.

Saksframstilling:

Orienteringer/diskusjoner

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet - Hans Johan Finne
 - Saker fra kultur og oppvekst – Grete Aabakken
 - Saker fra næring og miljø – May Britt Nordhagen
 - Saker fra helse og omsorg – John Christian Wold.
 - Regnskapssaker –
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- Oversikt over oppfølging av KU-saker, hva er mottatt og hva er restansene? En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker ligger på <https://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/vaaler/>.
- Eventuelle mediasaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer (jf. OA og plan for FR).
- Tilsynssaker. Sekretariatet tar fortløpende med tilsynsrapporter i møtene, hvert halvår får kontrollutvalget en oppsummering av alle tilsyn som har vært i kommunen.
- Orientering om saken om sammenslåing av sekretariater.

Kommunestyremøter i Våler kommune 2019

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
28.1.19	001/18	Referatsaker	
	002/18	Områdeplan 1, Haslemoen, Endelig behandling/egengodkjenning.	Kommunestyret i Våler egen godkjenner områdereguleringsplan 1 for Haslemoen, plan id 2013003, med plankart datert 18.08.2018, planbestemmelser datert 28.01.19 og planbeskrivelse datert april 2017 og januar 2019.
	003/18	Salg av parsell på Haslemoen til stiftelsen Det Norske Skogfrøverk	Våler kommune bestiller takst av parsell 36 på Haslemoen. Taksten skal gjennomføres av autorisert takstfirma. Det inngås avtale med kjøper om at prisen fastsettes ved takst som gjennomføres etter at salg av nærliggendedyrkingsarealer er gjennomført. Parsellen tilbys Stiftelsen Det Norske Skogfrøverk til takstverdi. Salget gjennomføres i løpet av 2019.
	004/18	Fylkesmannens vedtak om fradeling / oppdyrking av arealer på Haslemoen	Vedtak om tillatelse til deling av eiendommen gnr/bnr 38/73 - Haslemoen aksepteres. Saken påklages ikke. Med det salg som er omtalt i denne saken vil kommunestyrets vedtak om å selge halve det oppdyrkbare arealet være oppfylt. Fylkesmannen har i epost av 04.01.19 påpekt at kommunen når som helst kan søke om endring av vilkår. Våler kommune må etter salg av parsellene 1 – 7, 11, 15 – 20, 30, 35 og 36 og innen utløpet av 2019 avgjøre om man vil søke om endring av vilkårene for fradeling av de øvrige parsellene.
	005/18	Salg av jord på Haslemoen	Parsellene 1-7, 11, 15-20, 30 og 35, samt parsell 36 til Skogfrøverket, selges i løpet av 2019. 1. Parsellene selges til høystbydende over takst, med unntak av parsellen som pr. i dag har dyrket areal. Dette gjelder parsell nr. 1 . Denne selges til takst/ maksimal konsesjonspris gjeldene for kommunen. 2. Salget foretas av eksterne ressurser med erfaring innen omsetning av landbrukseiendommer. Oppgjør for arealene skal være kontant innen 30

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			dager. Det skal fremlegges finansieringsbevis for hele kjøpesummen. 3. Dersom arealene ikke er dyrket innen 3 år fra kjøpstidspunktet, kan kommunen kreve salget omgjort til samme pris som ved salget, fratrukket dokumentavgift og med tillegg for dokumenterte oppdyrkingskostnader, begrenset oppad til kr. 4000,- pr. daa. I spesielle tilfeller kan det dekkes dokumenterte dyrkingskostnader opp til kr. 6.000,- totalt pr. daa. Kommunen forbeholder seg en forkjøpsrett til ovenfor nevnte betingelser ved eventuelt videresalg av parsell innen 5 år fra kjøpstidspunktet. 4. For øvrige parseller tas det stilling til videre prosess når salg av parsellene nevnt i pkt. 1 er gjennomført og evaluert. 5. Konesjonsrisiko legges på kjøper av parsellene. 6. Salget til skogfrøverket skal skje etter takst som gjennomføres etter at de nærliggende arealene er solgt.
	006/18	Etablering av felles kanalløsning i området ved skytebanen, krav om fordeling av kostnader	Våler kommune planlegger og etablerer kanalanlegg for drenering av nødvendig del av parsellene 7, 8, 9, 10, 12 og 13 samt deler av Våler skytterlags eiendom. Det kreves sak ved jorskifteretten for etablering av et dreneringslag og fordeling av kostnadene mellom de ulike parsellene og Skytterlaget.
	007/18	Etablering av vegforening for alle nåværende og framtidige eiere av utmark på Haslemoen	Våler kommune tar initiativ til en vegforening for alle veger øst for motorkrossbanen. Vegforeningen skal sikre at alle nåværende og framtidige eiere og brukere av området sikres veg til sine eiendommer. Det fremmes sak for jordskifteretten for opprettelse av foreningen med vedtekter.
	008/18	Fornyet søknad om fritak fra politiske verv	Ole Frode Mikkelsgård gis fritak ut valgperioden
	009/18	SOR - Budsjett og gebyrer 2019	Våler kommune tar «Budsjettforslag 2019» til etterretning.
	010/18	SOR - Endring av selskapsavtale	Våler kommune vedtar den nye selskapsavtalen for Solør Renovasjon IKS

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
	011/18	Sammenslåing av Sekretariatet for kontrollutvalgene i Sør-Østerdal med Glåmdal sekretariat IKS	Glåmdal sekretariat IKS og Sekretariatet for kontrollutvalgene i Sør-Østerdal slås sammen til ett selskap, dvs. at kommunene Elverum, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil og Åmot tas opp som eiere i Glåmdal sekretariat IKS. 2. Sammenslåingen forutsetter at alle sju nåværende kommuner i Glåmdal sekretariat IKS slutter seg til dette. 3. Dersom en eller flere av eierne i Glåmdal sekretariat IKS ikke ønsker å delta i det nye selskapet, slås ikke selskapene sammen og Glåmdal sekretariat IKS videreføres som i dag. 4. Styrene i de to selskapene nedsetter en arbeidsgruppe som lager utkast til selskapsavtale, som behandles i alle 12 eierkommunene. 5. Glåmdal sekretariat IKS får nytt navn, som blir bestemt ved behandling av selskapsavtalen. 6. Selskapet har sitt hovedkontor på Kongsvinger og et avdelingskontor i Sør-Østerdal. 7. Tidspunktet for sammenslåingen blir bestemt ved behandling av selskapsavtalen. 8. Den nåværende ansatte i Sekretariatet for kontrollutvalgene i Sør-Østerdal blir overført til selskapet iht. arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse. 9. Det forutsettes likelydende vedtak i alle kommunestyrene.
	012/18	Årsplan for kontrollutvalget 2019	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2019 til orientering.
	013/18	Revidering av plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020	Kommunestyret vedtar revidert plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020 med de prioriteringene som går fram av plan for forvaltningsrevisjon, pkt. 2.1 med en endring: Forvaltningsrevisjon av Våler vekst i 2019 utsettes til fordel for Investeringsprosjekter, kostnadsrammen skal være den samme. Formannskapet utformer en detaljert bestilling for prosjektet.

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
25.2.19	014/18	Referatsaker	RS 010/19: Administrasjonen forbereder en orientering i neste kommunestyremøte om vindkraftutbygging i Kjølberget. Den skal ta for seg status i saken, tilskuddsmuligheter, konsekvenser og opprydningsplaner. Resterende referatsaker tas til orientering.
	015/18	Organisering av næringsarbeid - videre utredning	Våler kommune viderefører og forsterker strategisk samarbeidsavtale med Klosser Innovasjon for å øke bedriftsetableringer, delta i vekstprogrammer og arbeide målrettet og langsiktig med både bio-økonomi og andre satsningsområder. 2. Våler kommune viderefører avtale med VER som regionens markedsaktør innenfor reiseliv. 3. Nåværende avtaler med Elverum Regionen Næringsutvikling (ERNU) avvikles. Det avtales med Åsnes kommune videre bruk av SNH om profileringsarbeid. Våler kommune tiltrer arbeidet som har vært organisert gjennom ERNU om bistand til forsvarsarbeid. 4. Finansiering av nye avtaler forutsettes dekket innenfor budsjettet ressursbruk for 2019. 2019 budsjettet ble redusert med 500.000 kr sammenlignet med 2018 5. 1.linje tjenesten for næringsarbeid integreres inn i kommunens kjernevirksomhet. 6. Rådmannen får i ansvar å gjennomføre ovennevnte endringer på en omforent måte med alle involverte så raskt som mulig, og senest pr 1.1.2020. Kommunestyret ber om at nye avtaler behandles og vedtas av Formannskapet. 7. Politisk organisering av næringsarbeidet: Utifra behovet om tydeliggjøring av ansvar og fokus på strategisk næringsarbeid ser Rådmannen at det kan være formålstjenlig at Formannskapet som har helhetlig ansvar for kommunens utvikling overtar ansvaret for det strategiske næringsarbeidet fra Næring og Miljø (NM), samtidig som det operasjonelle næringsarbeid og aktiviteter fortsatt sorterer under NM. Forslag til fordeling mellom operasjonelle og strategiske oppgaver er vist i egen oversikt.

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
	016/18	Revidert samarbeidsavtale mellom Sykehuset Innlandet HF og Våler kommune for perioden 2019-2023	Våler kommune godkjenner samarbeidsavtalen mellom Sykehuset Innlandet HF og Våler kommune. Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne endringer i samhandlingsrutinene, dersom det oppstår behov i avtaleperioden og partene er enige i endringene.
	017/18	Representasjon og styring i selskaper hvor Våler kommune har eierinteresser	Våler kommune vedtar «Retningslinjer for representasjon og styring hvor Våler kommune har eierinteresser» og ber om at Rådmannen innfører prosedyrer for retningslinjene i forbindelse med kommunevalget 2019
	018/18	Svømmebasseng – skole og aktivitetshus	Svømmebasseng utredes ytterligere med ulike driftsmodeller og tilhørende økonomiske konsekvenser. 2. I for-prosjektet beregnes både 12.5 m og 25 m bassengløsninger samt forslag til finansiering av disse. Dette legges fram til politisk behandling til siste møterunde før sommerferien 3. Det legges fram egen politisk sak om avhendigelse/salg av Hasla-bassenget og Haslaskolen, ref tilsvarende sak og prosess om avhendigelse av Gravberget skole i 2017/18. I en slik sak anbefaler Rådmannen at det kan legges føringer på at den/de som eventuelt blir eier av Hasla-bassenget skal ha varmtvannsbasseng som prioritert satsningsområde.
	019/18	Kontrollutvalgets årsrapport 2018	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2018 til orientering.
	020/18	Rapport forvaltningsrevisjon - Vann og avløp i Våler	Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport om Vann og avløp i Våler kommune til orientering. b. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger. c. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan rapportens anbefalingene er fulgt opp, innen 1.10.19.
	021/18	SOR -Representantskapet og styrets godtgjørelser	Våler kommune ønsker å opprettholde sitt reglement for godtgjørelse.
1.4.19	022/18	Referatsaker	
	023/18	Orientering om kommunens behandling av Kjølberget vindkraftverk	Saken tas til orientering.

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
	024/18	Konvertering av fond	Fond uten bevegelse siste 4 år – omklassifiseres til frie fond – så lenge retningslinjer for fondet ikke brytes og at midlene må tilbakebetales. Retningslinjer for fond og fondsopprettelse utarbeides av administrasjonen for å forenkle forvaltningen av kommunens midler.
	025/18	Vedtektsendring - Hedmark Energis Nettinvesteringsfond	Våler kommune gir sin tilslutning til den foreslåtte vedtektsendringen
	026/18	Åsnes kommune, Kommuneplanens arealdel, 2. gangs behandling.	Våler kommune vil påpeke hvor viktig en effektiv og trafikkssikker trase for RV2 forbi Flisa sentrum er for næringslivet og innbyggerne i Våler og Solør. Fjerning av framtidig omkjøringsveg rundt Flisa sentrum fra kommuneplanens arealdel må ikke skje før det er funnet en fullgod erstatning som ivaretar kravene til utformingen av hovedveger . Våler kommune vil oppfordre departementet til ikke å godkjenne Åsnes kommunes forslag til løsning for RV 2 forbi Flisa, og ber om SVV gis medhold i sine innsigelser til planen.
	027/18	Skatteoppkrevers årsrapport 2018 og kontrollrapport fra Skatteetaten	Skatteoppkrevers årsrapport/årsregnskap for 2018 og Skatteetatens kontrollrapport tas til orientering
	028/18	Kontrollutvalget - Vurdering av bestilling av forvaltningsrevisjon iht. plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020	Kommunestyret ser problemene med å gjennomføre den ønskede kontrollen av kommunens investeringsprosjekt skole og aktivitetshus på nåværende tidspunkt og ber kontrollutvalget heller vurdere å legge inn en forvaltningsrevisjon knyttet til investeringsprosjekter i plan for forvaltningsrevisjon for 2021-2024. 2. Kommunestyret vedtar revidert plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020 med de prioriteringene som går fram av plan for forvaltningsrevisjon, pkt.2.1
	029/18	Eidsiva Energi AS – Transaksjon med Hafslund E-CO AS	Våler kommune beslutter å stemme for at Eidsiva Energi AS ("Eidsiva") inngår transaksjonsavtalen med Hafslund E-CO AS vedrørende sammenslåing av partenes produksjons- og nettvirksomheter ("Transaksjonsavtalen") når denne saken behandles på Eidsivas generalforsamling.

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			ii. Våler kommune beslutter å bidra til etablering av Innlandet Energi Holding AS ("IEH") som skal være et felles eierselskap for de av dagens aksjonærer i Eidsiva som overfører sine aksjer i Eidsiva til IEH. Selskapet skal etableres av Eidsiva eller av en av aksjonærene og skal ha et eierforhold som vil tilsvare dagens eierforhold i Eidsiva mellom de aksjonærene som overfører sine aksjer i Eidsiva til IEH. Kommunen skal blant annet: • Stemme for at aksjene i IEH utdeles som utbytte fra Eidsiva (dersom selskapet etableres av Eidsiva og ikke av en av aksjonærene). Hver aksjonær i Eidsiva som skal overføre aksjer i Eidsiva til IEH skal få forholdsmessig samme eierskap i IEH som eierforholdet mellom de aksjonærene i Eidsiva som skal overføre aksjer i Eidsiva til IEH. Dersom ikke alle aksjonærer i Eidsiva skal overføre sine aksjer til IEH, kan det i stedet deles ut et kontantutbytte som setter de relevante aksjonærene i stand til å erverve aksjene i IEH fra Eidsiva og utbyttet skal da benyttes til dette. • Inngå avtale om salg av kommunens aksjer i Eidsiva til IEH mot en fordring på IEH. • Stemme for innfrielsen av fordringen nevnt ovenfor gjennom konvertering av fordringen til egenkapital i IEH ved en kapitalforhøyelse, og tegne seg for sin andel av kapitalforhøyelsen. iii. Våler kommune beslutter å stemme for at IEH (a) inngår avtaler tilknyttet etableringen av IEH og transaksjonene med Hafslund E-CO AS hvor IEH er part, herunder Transaksjonsavtalen, samt aksjonæravtalene for IEH, Eidsiva og det selskapet som skal videreføre produksjonsvirksomhetene til Hafslund E-CO og Eidsiva (som vil være E-CO Energi AS med mindre annet avtales) og (b) stemmer for ethvert

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			generalforsamlingsvedtak i Eidsiva som er nødvendige for å gjennomføre Transaksjonsavtalen, herunder vedtak om nødvendige kapitalforhøyelser og vedtektsendringer. iv. Våler kommune beslutter å samtykke til at gjeldende aksjonærvtale(r) for Eidsiva termineres i forbindelse med gjennomføring av Transaksjonsavtalen. v. Våler kommune beslutter å inngå aksjonæravtaler for IEH og Eidsiva. vi. Våler kommune beslutter å gi styret i Eidsiva fullmakt til å ferdigstille og gjøre eventuelle nødvendige justeringer i avtaleverket tilknyttet etableringen av IEH og transaksjonene med Hafslund E-CO AS. vii. Våler kommune beslutter å gi ordfører eller den ordfører bemyndiger fullmakt til på vegne av Våler kommune å: a. representere kommunen og å stemme for kommunens aksjer på enhver generalforsamling i Eidsiva og IEH som avholdes i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av punktene i) – vi) ovenfor og Transaksjonsavtalen; b. godkjenne og undertegne nye aksjonæravtaler for IEH og Eidsiva, avtale om salg av aksjer i Eidsiva til IEH og ethvert annet dokument som det etter fullmektigens syn er nødvendig eller ønskelig at godkjennes og/eller undertegnes i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av punktene i) – vi) ovenfor og Transaksjonsavtalen; og c. tegne kommunens andel av kapitalforhøyelsen i IEH, samt utføre enhver annen handling som det etter fullmektigens syn er nødvendig eller ønskelig at utføres i forbindelse med

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			forberedelsen og gjennomføringen av punktene i) – vi) ovenfor og Transaksjonsavtalen
	030/18	Uttalelse om forslag til forskrift om kommunale råd for eldre. personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.	Våler Kommunestyret vedtar å støtte Ungdomsrådets og EF's høringsuttalelser.
20.5.19	031/18	Dispensasjon fra kommuneplanen, Kjølderget Vindkraftverk Utløpt varighet.	Saken utsettes.
27.5.19	032/18	Dispensasjon fra kommuneplanen, Kjølderget Vindkraftverk Utløpt varighet.	Våler kommune viser til brev fra Kommunal og Moderniseringsdepartementet av 29.03.19 til Bjørkan Stav Advokatfirma AS, samt betenkning fra KS advokatene, og slår fast at frist for start av anlegget i Kjølderget etter dette var 11.05.19. Våler kommune konstaterer at Austri Kjølderget DA ved utløpet av fristen har igangsatt arbeidet ved at de har gjennomført en langvarig og kostbar prosess fram mot beslutningen om utbygging. Dette arbeidet har bestått i ulike vindmålingsprosjekter for å konstaterer om vinden i området er sterk og stabil nok, diverse boring i grunn for å fastslå hvilke typer fundamentering som skal benyttes. Langvarige prosesser med leverandører for å komme fram til de beste løsninger for kraftverket både miljømessig og økonomisk. Austri Kjølderget har bestilt og foretatt betaling for nær en tredjedel av den planlagte utbyggingskostnaden. I tillegg har utbyggeri utgangspunktet ikke forholdt seg til en frist etter plan og bygningsloven, men til fristen som er fastsatt i konsesjonen. Til tross for dette var også anleggsarbeidene i marka så vidt påbegynt 11.05.19. Våler kommune konstaterer at Austri Kjølderget DA har lovlig dispensasjon fra kommuneplanen for Våler i vedtaket av 09.05.2016. Våler kommune forventer at alle parter forholder seg til dette i det videre, og at utbygger forholder seg likt til alle vertskommuner.
17.6.19	033/18	Referatsaker	Referatsaker godkjennes
	034/18	Lovlighetskontroll av kommunestyrets vedtak av 27.05 om Kjølderget vindkraftverk	Kommunestyret i Våler ønsker ikke å endre sitt vedtak fra 27.05 om Kjølderget vindkraftverk, og sender saken til fylkesmannen for lovlighetskontroll
	035/18	Årsregnskap og årsberetning for Våler kommune	Rådmannens innstilling til vedtak; 1. Våler kommunes årsregnskap og årsberetning for 2018 godkjennes 2. Årets merforbruk i driftsregnskapet, kr. 8.258.607

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			dekkes ved bruk av overskuddsfond 3. Udekket kr. 609.424 i investeringsregnskapet dekkes ved bruk av lån
	036/18	1. tertial-rapport	Fra skjema 1A; 1. Ordinært rammetilskudd økes med kr. 282.000 2. Skatt på eiendom reduseres med kr. 306.000 3. Andre direkte og indirekte skatter (konsesjonsavgift) økes med kr. 40.000 4. Andre generelle statstilskudd (integreringstilskudd) reduseres med kr. 828.000 5. Avdrag på lån reduseres med kr. 1.616.000 6. Avsetning til bundne fond (konsesjonsavgift) økes med kr. 40.000 7. Avsetning til disposisjonsfond reduseres med kr. 469.000 8. Bruk av disposisjonsfond økes med kr. 1.236.000 pluss kr. 500.000 2. Omdisponere kr. 150.000 fra 300 Politikk og tilsyn til 310 Fellesoppgaver 2. Omdisponere kr. 90.000 fra 325 Nordhagen barnehage og kr. 390.000 fra 330 Vålbyen barnehage til 310 1-10 skole 3. 350 Teknisk styrkes med kr. 2.000.000 fra skjema 1A 4. Omdisponere kr. 1.500.000 fra 362 Tifu til kr. 300.000 til 360 Helse og kr. 1.200.000 til 365 Pleie og omsorg 5. 370 Nav styrkes med kr. 469.000 fra skjema 1A 6. 315 Rådmann med stabsoppgaver styrkes med kr. 500.000 3. 7. Det som ikke dekkes inn gjennom saldering av budsjettet - 1,73 mill - må de ulike virksomhetene hente inn i form av effektivisering. De aktuelle beløpene
	037/18	Anskaffelsesstrategi	Saken utsettes til kommunestyremøte i september.
	038/18	Skole og aktivitetshus - fra forprosjekt til hovedprosjekt 0	Kommunestyret ber om at investeringen i ny skole og aktivitetshus innarbeides i kommunens økonomiplan med en ramme for bruk av gjeld og egenkapital på 214,7 mill kr. Det gjøres ikke ytterligere tilpasninger i prosjekt Lanternen 3+ inntil beslutningsgrunnlag foreligger, så langt prosjektet tilfredsstiller lovpålagte krav. Det skal fortsatt fokuseres på ytterligere kostnadskutt. Kommunestyret ber om at administrasjonen legger fram et forslag der · Investeringsrammens størrelse på 214,7 mill kr spesifiseres i gjeld og egenkapitalandel. · Beregnede

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			inntekter og tilskudd ved investeringen spesifiseres . Finanskostnader, driftskostnader og avdrag spesifiseres, konsekvenser for kommunens økonomiske langtidsplan belyses. Nytt beslutningsgrunnlag legges fram for kommunestyret for endelig beslutning 2. september. I forkant av kommunestyrets møte skal saken behandles i komiteene, felles eller separat.
	039/18	Interkommunalt samarbeide - skole og administrasjon	Med bakgrunn i vedtak, sak 040/19: Rapport forvaltningsrevisjon "Psykososialt miljø i skolen", hvor rådmannen bes følge opp de avvik og anbefalinger som fremkommer i rapporten, står rådmannen fritt til å velge hvordan han vil løse kravet til skolefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen.
	040/18	Rapport forvaltningsrevisjon «Psykososialt miljø i skolen»	Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Psykososialt miljø i skolen» til orientering. 2. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger. 3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan anbefalingene er fulgt opp, innen 1.11.19.
	041/18	Leieavtale mellom Våler kommune og Hedemark fylkeskommune, Spulsåsen steinbrudd. 042/	Utkast til avtale mellom Våler kommune og Hedemark fylkeskommune om drift av Steinbrudd i Spulsåsen på gnr 38 Bnr 73 godkjennes.
	042/18	Møteplan 2. halvår 2019	Møteplan 2. halvår 2019 godkjennes

Våler kommune

Innkalling til Formannskapet

Møtedato: 27.05.2019
Møtested: 2.etg, Sentralgården
Møtetid: 16.00

Den som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig. Varamedlemmer møter kun etter nærmere innkalling.

Saksliste

Saksnr	Arkivsak	Tittel
029/19	10/1079	Dispensasjon fra kommuneplanen, Kjølberget Vindkraftverk Utløpt varighet.

Våler kommune

Innkalling til Formannskapet

Møtedato: 05.06.2019
Møtested: Sentralgården 2. etg
Møtetid: 09.00

Den som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig. Varamedlemmer møter kun etter nærmere innkalling.

Saksliste

Saksnr	Arkivsak	Tittel
030/19	19/787	Referatsaker
031/19	19/725	Videreføre leieavtale med AT-tre AS
032/19	19/662	Høring om endret nettilknytning, Kjølberget Vindkraftverk.
033/19	17/1443	Leieavtale mellom Våler kommune og Hedemark fylkeskommune, Spulsåsen steinbrudd.
034/19	18/966	Søknad om støtte til orgelfestivalen 2019
035/19	19/334	Årsregnskap og årsberetning for Våler kommune 2018
036/19	19/765	1. tertial-rapport
037/19	18/1409	Anskaffelsesstrategi
038/19	16/207	Skole og aktivitetshus - fra forprosjekt til hovedprosjekt
039/19	19/808	Interkommunalt samarbeide - skole og administrasjon
040/19	12/124	Møteplan 2. halvår 2019
041/19	19/820	Finansiering av takster på diverse kommunale eiendommer

SKATTEINNGANGEN

MÅNED	Budsjett 2019				Inngang 2019		Avvik skatteinng./budsj.		AVVIK FRA		AVVIK FRA	
	INNGANG 2017	INNGANG 2018	BUDSJETT 2019	Akkum. Hittil	NNGANG 2019	Akkum. Hittil	I kr.	I %	BUDSJETT 19	I %	INNGANG 18	I %
							Hittil i år	Hittil i år				
									Pr. mnd		Pr. mnd.	
JAN	9,395,165	9,474,421	9,550,000	9,550,000	10,088,175	10,088,175	538,175	5.64%	538,175	5.64%	613,754	6.48%
FEB	943,131	907,519	900,000	10,450,000	958,286	11,046,461	596,461	5.71%	58,286	6.48%	50,767	5.59%
MARS	12,926,134	13,477,580	13,400,000	23,850,000	13,406,487	24,452,948	602,948	2.53%	6,487	0.05%	-71,093	-0.53%
SUM	23,264,430	23,859,520		23,850,000		24,452,948						
APRIL	809,061	873,901	900,000	24,750,000	921,798	25,374,746	624,746	2.52%	21,798	2.42%	47,897	5.48%
MAI	14,598,443	14,311,174	14,500,000	39,250,000	14,576,660	39,951,406	701,406	1.79%	76,660	0.53%	265,486	1.86%
JUNI	584,373	707,963	850,000	40,100,000								
SUM	39,256,307	39,752,558		40,100,000								
JULI	9,444,030	9,530,429	9,600,000	49,700,000								
AUG	1,145,617	756,024	900,000	50,600,000								
SEPT	14,085,192	14,421,682	14,500,000	65,100,000								
SUM	63,931,146	64,460,693		65,100,000								
OKT	1,037,223	1,177,037	1,100,000	66,200,000								
NOV	15,223,760	15,412,098	15,600,000	81,800,000								
DES	430,245	439,721	623,000	82,423,000								
TOT	80,622,374	81,489,549	82,423,000	82,423,000								

Kommentar fra skatteoppkrever:

I mai 2019 fikk Våler inn kr. 76 660,- mer enn budsjettert. Dvs. en + på 0,53%

Samtidig fikk vi inn kr. 265 486,- mer enn i mai 2018. Dvs. en + på 1,86%

Akkumulert hittil i år har vi fått inn kr. 701 406,- mer enn budsjettert. Dvs. en + på 1,79%

Våler 3.juni 2019.

Odd Nybo
Skatteoppkrever

SKATTEINNGANGEN

MÅNED	Budsjett 2019				Inngang 2019		Avvik skatteinng./budsj.		AVVIK FRA		AVVIK FRA	
	INNGANG 2017	INNGANG 2018	BUDSJETT 2019	Akkum. Hittil	INNGANG 2019	Akkum. Hittil	I kr.	I %	BUDSJETT 19	I %	INNGANG 18	I %
							Hittil i år	Hittil i år	Pr. mnd		Pr. mnd.	
JAN	9,395,165	9,474,421	9,550,000	9,550,000	10,088,175	10,088,175	538,175	5.64%	538,175	5.64%	613,754	6.48%
FEB	943,131	907,519	900,000	10,450,000	958,286	11,046,461	596,461	5.71%	58,286	6.48%	50,767	5.59%
MARS	12,926,134	13,477,580	13,400,000	23,850,000	13,406,487	24,452,948	602,948	2.53%	6,487	0.05%	-71,093	-0.53%
SUM	23,264,430	23,859,520		23,850,000		24,452,948						
APRIL	809,061	873,901	900,000	24,750,000	921,798	25,374,746	624,746	2.52%	21,798	2.42%	47,897	5.48%
MAI	14,598,443	14,311,174	14,500,000	39,250,000	14,576,660	39,951,406	701,406	1.79%	76,660	0.53%	265,486	1.86%
JUNI	584,373	707,963	850,000	40,100,000	628,056	40,579,462	479,462	1.20%	-221,944	-26.11%	-79,907	-11.29%
SUM	39,256,307	39,752,558		40,100,000		40,579,462						
JULI	9,444,030	9,530,429	9,600,000	49,700,000								
AUG	1,145,617	756,024	900,000	50,600,000								
SEPT	14,085,192	14,421,682	14,500,000	65,100,000								
SUM	63,931,146	64,460,693		65,100,000								
OKT	1,037,223	1,177,037	1,100,000	66,200,000								
NOV	15,223,760	15,412,098	15,600,000	81,800,000								
DES	430,245	439,721	623,000	82,423,000								
TOT	80,622,374	81,489,549	82,423,000	82,423,000								

Kommentar fra skatteoppkrever:

I juni 2019 fikk Våler inn kr. 221 944,- mindre enn budsjettert. Dvs. en - på 26,11%
 Samtidig fikk vi inn kr. 79 907,- mindre enn i juni 2018. Dvs. en - på 11,29%
 Akkumulert hittil i år har vi fått inn kr. 479 462,- mer enn budsjettert. Dvs. en + på 1,20%

Våler 3. juli 2019.

Odd Nybo
 Skatteoppkrever

SKATTEINNGANGEN

MÅNED	Budsjett 2019				Inngang 2019		Avvik skatteinng./budsj.		AVVIK FRA		AVVIK FRA	
	INNGANG 2017	INNGANG 2018	BUDSJETT 2019	Akkum. Hittil	NNGANG 2019	Akkum. Hittil	I kr.	I %	BUDSJETT 19	I %	INNGANG 18	I %
							Hittil i år	Hittil i år				
									Pr. mnd		Pr. mnd.	
JAN	9,395,165	9,474,421	9,550,000	9,550,000	10,088,175	10,088,175	538,175	5.64%	538,175	5.64%	613,754	6.48%
FEB	943,131	907,519	900,000	10,450,000	958,286	11,046,461	596,461	5.71%	58,286	6.48%	50,767	5.59%
MARS	12,926,134	13,477,580	13,400,000	23,850,000	13,406,487	24,452,948	602,948	2.53%	6,487	0.05%	-71,093	-0.53%
SUM	23,264,430	23,859,520		23,850,000		24,452,948						
APRIL	809,061	873,901	900,000	24,750,000	921,798	25,374,746	624,746	2.52%	21,798	2.42%	47,897	5.48%
MAI	14,598,443	14,311,174	14,500,000	39,250,000	14,576,660	39,951,406	701,406	1.79%	76,660	0.53%	265,486	1.86%
JUNI	584,373	707,963	850,000	40,100,000	628,056	40,579,462	479,462	1.20%	-221,944	-26.11%	-79,907	-11.29%
SUM	39,256,307	39,752,558		40,100,000		40,579,462						
JULI	9,444,030	9,530,429	9,600,000	49,700,000	9,438,265	50,017,727	317,727	0.64%	-161,735	-1.68%	-92,164	-0.97%
AUG	1,145,617	756,024	900,000	50,600,000								
SEPT	14,085,192	14,421,682	14,500,000	65,100,000								
SUM	63,931,146	64,460,693		65,100,000								
OKT	1,037,223	1,177,037	1,100,000	66,200,000								
NOV	15,223,760	15,412,098	15,600,000	81,800,000								
DES	430,245	439,721	623,000	82,423,000								
TOT	80,622,374	81,489,549	82,423,000	82,423,000								

Kommentar fra skatteoppkrever:

I juli 2019 fikk Våler inn kr. 161 735,- mindre enn budsjettert. Dvs. en - på 1,68%
 Samtidig fikk vi inn kr. 92 164,- mindre enn i juli 2018. Dvs. en - på 0,97%
 Akkumulert hittil i år har vi fått inn kr. 317 727,- mer enn budsjettert. Dvs. en + på 0,64%
 Pa grunn av ferie kommer regnearket litt seint denne måned!
 Våler 12.august 2019.

Odd Nybo
 Skatteoppkrever

Tilsyn og klager i Våler kommune 1.1.19-30.6.19

11.3.19 19/2397 - Egenvurdering av arbeidet med tilsyn med miljørettet helsevern i skoler og barnehager, Våler kommune. Det er ikke registrert svar fra FM.

11.6.19 Foreløpig rapport fra fylkesmannen «Våler kommune som tilsynsmyndighet».

Mange klager på eiendomsskatt.

Ellers ligger det ikke flere dokumenter vedrørende tilsyn på postlista.

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

TILTAKSPLAN 2019

KONTROLLUTVALGET I
VÅLER KOMMUNE

Revidert 9.7.19

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. - Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. - Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging) - Saker fra formannskapet - Hans Johan Finne - Saker fra kultur og oppvekst – May Britt Nordhagen - Saker fra næring og miljø – Grete Aabakken - Saker fra helse og omsorg – John Christian Wold. - Regnskapssaker – - John Cristian Wold er kontrollutvalgets representant i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	- Samtale med ordfører og rådmann. - Rapporteringer fra rådmannen: - Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. - Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). - Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) - Sykefravær. - Tilsynssaker. - Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). - Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse (en oppdatert oversikt ligger på http://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/vaaler/ (under «Sentrale dokumenter)) - Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging (sekretariatet utarbeider oversikt).
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte.
Mandag 21.1.19	- Oppfølging av KS-saker, ikke oppfulgte saker (rådmannen). - Saker som ble flyttet fra forrige møte: <i>Kommunens IT-utstyr. Hvilke rutiner har kommunen for tilbakelevering av utstyr som IPAD-er og PC-er når noen slutter? Dette gjelder både ansatte og politikere.</i> <i>Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.</i> <i>Registrerte åpnede tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).</i> - Orientering om Vann og Avløp- ifbm. Rapporten som ble lagt frem 10.12.18. Fagleder Thorstein Berg
Mandag 18.3.19	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2018 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Informasjon om barnehager Kommentar fra kostravurderingen: Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (kr). Våler hadde kr 131350 i 2015 og økte til kr 145268 i 2016, og til kr 171853 i 2017. Har hatt den største utgiftøkningen og har nå de nest største utgiftene i sammenligningsgruppa. - Kommunens planverk, hvilke planer finnes, og blir de fulgt? - Rådmannen, - Informasjon om antall PU-klienter 2016-2018 og rutiner for registrering. - Personvernombud
Mandag 20.5.19	- Informasjon om prosjektet «Kultur for læring». - Etikk og varsling i kommune (fellessak i alle kontrollutvalgene) (utsatt til neste møte).
Mandag 2.9.19	Etikk og varsling i kommune (fellessak i alle kontrollutvalgene).
Mandag 25.11.19	

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
2020	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om kontrollutvalg.
Mandag 21.1.19	•
Mandag 18.3.19	• Hvordan ligger regnskapsavslutningen an? Er regnskapet levert?
Mandag 20.5.19	• Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018. • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2018.
Mandag 2.9.19	• Oppfølging av årsavslutningsbrevet og interimrapportering 2018. • Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2019 (ev. i neste møte)
Mandag 25.11.19	• Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2019
2020	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2019, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2018.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg
Mandag 21.1.19	•
Mandag 18.3.19	• Vurdering av forvaltningsrevisjon iht. plan for 2019-2020. • Ytterligere oppfølging av FR Innkjøp, jf. KU-sak 4/18.
Mandag 20.5.19	• Rapport forvaltningsrevisjon Psykososialt miljø i skolen (innen mai 2019).
Mandag 2.9.19	•
Mandag 25.11.19	• Oppfølging av rapport Vann og avløp. Jf. KU-sak 61/18 (innen 1.10.19). • Oppfølging av forvaltningsrevisjon Psykososialt miljø i skolen (innen 1.11.19).
2020	• Ytterligere oppfølging av FR Innkjøp, jf. KU-sak 4/18 og 18/18

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for selskapskontroll og bestemmelsene i kap. 6 i forskrift om kontrollutvalg.
Mandag 21.1.19	• Prosjektplan selskapskontroll • Oppfølging av selskapskontroll i MBRV (utsettes til neste møte).
Mandag 18.3.19	• Oppfølging av selskapskontroll i MBRV.
Mandag 20.5.19	• Ytterligere oppfølging av overordnet selskapskontroll, jf. KU-sak 53/18 (utsatt til neste møte)
Mandag 2.9.19	• Ytterligere oppfølging av overordnet selskapskontroll, jf. KU-sak 53/18. • Oppfølging av selskapskontroll i MBRV fra Sør-Østerdal sekretariat.
Mandag 25.11.19	• Revisjonsrapport selskapskontroll i Våler Vekst AS.
2020	•

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Våler kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.
Mandag 21.1.19	- Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2018, jf. NKRFs veiledere. - Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2019. - Oppdragsavtale for Våler kommune 2019. - Statusrapport oppdragsavtale for 2018, andre halvår (31.12.18).
Mandag 18.3.19	•
Mandag 20.5.19	•
Mandag 2.9.19	• Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2019 (30.6.19)
Mandag 25.11.19	•

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18. Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).
Mandag 21.1.19	•
Mandag 18.3.19	•
Mandag 20.5.19	•
Mandag 2.9.19	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2020 behandles kontrollutvalget.
Mandag 25.11.19	•

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
Mandag 21.1.19	- Kontrollutvalgets årsrapport for 2018 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. - Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (rådmannens oppfølging av eventuelle anbefalinger), skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport. - Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.
Mandag 18.3.19	•
Mandag 20.5.19	•
Mandag 2.9.19	•
Mandag 25.11.19	• Kontrollutvalgets årsplan for 2020 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering.

Arkivsak-dok. 18/00067-20
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg	02.09.2019

SAK V-38/19 SAMTALE MED ORDFØREREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer ordfører Lise Berger Svenkerud til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Våler kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Ettersom dette er det siste ordinære møtet i det sittende kontrollutvalget, ønsker kontrollutvalget en liten evaluering-/oppsummeringssamtale med ordføreren for inneværende periode 2015-2019. Hvordan har kontrollutvalget fungert, hva har vært bra og hva kunne vært gjort annerledes?

- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan oppfattes utvalget av kommunestyret?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?

Arkivsak-dok. 18/00046-63
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg	02.09.2019

SAK V-39/19 SAMTALE MED RÅDMANNEN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med rådmannen til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget innkaller rådmann Eyvind Alnæs til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Våler kommune. Kontrollutvalget ber om at rådmannen orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse faste punkter som gjennomgås i samtalen med rådmannen.

- *Kontrollutvalget vil i hvert møte ha en rapportering fra rådmannen om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet.*
- *Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.*
- *Registrerte åpnede tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av KS-saker.*
- *Sykefraværet i kommunen.*

Kontrollutvalget ber også om at du orienterer om:

- eventuell skredfare i Våler og hvor dette i så fall er, og hvordan er beredskapen i forhold til slike tilstander.

Ettersom dette er det siste ordinære møtet i det sittende kontrollutvalget, ønsker kontrollutvalget en liten evaluering-/oppsummeringssamtale med rådmannen for inneværende periode 2015-2019. Hvordan har kontrollutvalget fungert, hva har vært bra og hva kunne vært gjort annerledes?

- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?

- Hvordan oppfattes utvalget av administrasjonen?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?

Arkivsak-dok. 18/00019-21
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg	02.09.2019

SAK V-40/19 OPPFØLGING AV ÅRSVASLUTNINGSRBREV OG INTERIMRAPPORTERING 2018.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelser til orientering.

Vedlegg:

1. Rådmannens tilbakemelding, mottatt 18.9.19.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet i forrige møte (20.5.19), sak 32/19 – Årsavslutningsbrev 2018. Dette er bemerkninger til årsregnskapet for 2018, som er sendt til rådmannen for oppfølging. Kontrollutvalget har mottatt kopi av brevet.

Følgende står under kontrollutvalgets behandling av saken:

Ut fra kontrollutvalgets synspunkt er det en del bemerkninger i årsavslutningsbrevet, som kontrollutvalget ønsker å følge opp. Kontrollutvalget setter derfor opp en oppfølgingssak neste møte, og ber om orientering fra rådmannen på hvordan han vil følge opp bemerkningene i årsavslutningsbrevet for 2018 og også om bemerkningene i interimrapporten, datert 29.11.18, er fulgt opp.

I rådmannens tilbakemelding er det beskrevet hva kommunen har gjort og hva som vil bli fulgt opp i forbindelse med de bemerkningen som er gitt.

Vi har bedt rådmann Eyvind Alnæs komme og orientere i saken.

Våler kommune
v/rådmann Eyvind Alnæs
Sentralgården
2436 Våler i Solør

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Tove Brattli

Direkte tlf.:
971 49387

Deres ref.:

Vår ref.:
1600 / 2018

Dato:
09.05.2019

ÅRSVSLUTNINGSBREV 2018 – VÅLER KOMMUNE

Vi har gjennomført regnskapsrevisjonen av årsregnskapet for 2018. I den forbindelse vil vi komme med noen kommentarer til årsregnskapet.

Årsberetning

Årsberetningen ble avgitt den 24.04.19. I forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10 står det at årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Kommunen må ved senere anledninger, sørge for å avlegge årsberetningen innenfor fristen fastsatt i forskrift.

Vår gjennomgang av årsberetningen avdekket flere feil og mangler som ble tatt opp med kommunen, og den 06.05.19 mottok vi ny korrigert årsberetning. Vi anbefaler at det gjennomføres kvalitetssikring av årsberetningen før den avlegges og oversendes revisjonen.

I KRS nr. 6 punkt 3.2.3 Redegjørelse for vesentlige budsjettavvik står det i underpunkt nr. 1:

- * Det skal redegjøres for vesentlige avvik mellom regnskapsført beløp og regulert budsjett for de enkelte linjene i regnskapsskjema 1A og B og 2A og B.

I årsberetningen for 2018 er det ikke redegjort for vesentlige budsjettavvik i budsjettskjema 2B. Dette må på plass i årsberetningen for 2019.

Noter

I henhold til KRS nr. 6, punkt 3.1.1 Forskriftsbestemte noter ser vi at det i kommunens regnskap kunne vært gitt ytterligere opplysninger knyttet til følgende punkt:

- * nr. 9, § 27 samarbeid og vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kap. 5A - her er det gitt opplysninger i note 19, men det burde vært gitt ytterligere opplysninger om overføringer til/fra samarbeidet og de deltagende kommunene, samarbeidets egne inntekter i regnskapsåret samt disponeringen av overføringer og inntekter som nevnt, jf. regnskapsforskriften § 12 nr. 3.

I henhold til KRS nr. 6, punkt 3.1.3 Øvrige noter i henhold til god kommunal regnskapsskikk ser vi at det i kommunens regnskap ikke er gitt opplysninger i note knyttet til følgende punkt:

- * nr. 1 vedrørende organisering av kommunens samlede virksomhet.

- * nr. 6, avlagt note 7 mangler opplysninger om fordelingen mellom gjeld hvor renter og avdrag finansieres av andre enn kommunen (f.eks. kompensasjonsordninger og selvkostområder) og gjeld hvor renter og avdrag finansieres av kommunens frie inntekter.

Opplysninger om ovennevnte forhold må tas med i notene fra 2019.

Vi har også kommentarer til enkelte av de øvrige notene:

Note 8 – Minste tillatte avdrag (vekting)

Noten viser at Våler kommune har betalt kr 2 210 778 mer i avdrag enn beregningen av minste tillatte avdrag for 2018 tilsier. For å påse at det var betalt tilstrekkelig i avdrag, ble de i desember foretatt en beregning av minste tillatte gjeldsavdrag. Denne beregningen ble gjort på feil grunnlag, og medførte at det ble innbetalt kr 1 730 000 i ekstraordinært avdrag på lån. Innbetalingen hadde ikke vært påkrevd ut fra bestemmelsene om minste tillatte gjeldsavdrag. Driftsregnskapet er derfor avlagt med et merforbruk som er kr 1 730 000 høyere enn nødvendig.

Kommunen må heretter påse at det blir foretatt vekting på bakgrunn av riktige verdier slik at dette unngås.

Note 14 – Investeringsoversikt

Denne noten er avlagt i forhold til krav i KRS nr. 6, punkt 3.1.3 underpunkt nr. 5. Det skal avgis en investeringsoversikt som minst viser årets brutto utgifter og tidligere års utgifter, samt vedtatte utgiftsrammer for større investeringsprosjekter.

Vi synes kommunen i 2019 bør vurdere utformingen av den avlagte noten. I 2018 er det tatt inn veldig mange prosjekter som først skal igangsettes i økonomiplanperioden framover. Det har ikke skjedd noe på disse prosjektene i 2018. Disse prosjektene er derfor ikke så relevante i forhold til avlagt regnskap 2018. Det bør også ses på hvordan vedtatte utgiftsrammer blir presentert.

Note 15 – Gebyrfinansierte selvkosttjenester

Når det gjelder selvkostområdet renovasjon har det bundne driftsfondet gjennom de siste årene økt til kr 748 547. Vi mener kommunen bør undersøke nærmere hva som er årsaken til det når kommunen driver viderefakturering til abonnentene for tjenester utført hos Solør Renovasjon IKS.

Når det gjelder byggesaksbehandling og eierseksjonering (F302) viser noten at det er et resultat på kr 253 318 i merinntekt for 2018. Dette er ikke avsatt til bundet driftsfond. Vi mener kommunen bør følge opp dette i 2019 i forhold til eventuell manglende avsetning til bundet driftsfond.

Notat fra GKRS mai 2018 tilkjenner at SFO er selvkostområde. Det er ikke utarbeidet note på området. Når det gjelder selvkost kan note vedrørende praktisk bistand i hjemmet også være aktuelt. Fra neste år bør kommunen få med noe om selvkost knyttet til SFO og vurdere om selvkost knyttet til praktisk bistand i hjemmet bør tas med.

Gjennomgangen av årets noter, viser at det fortsatt kan jobbes med utarbeidelsen av noter i henhold til KRS nr. 6. Vi anbefaler å bruke utarbeidede maler fra for eksempel NKRF for å få med seg alle krav i henhold til KRS nr 6. Vi anbefaler også at notene kvalitetssikres bedre med tanke på tallmessige feil før regnskapet avlegges i 2019. De første avlagte notene i 2018 inneholdt en god del tallmessige feil samt feil henvisninger mellom regnskap og noter.

Skille mellom drift og investering

Ekstra avvirkning av kommuneskog på Haslemoen, utover det som er planlagt hogstvolum ut i fra skogplan/skogfaglig vurdering, vil i henhold til KRS nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet, være uvanlig, uregelmessig og vesentlig, og skal i henhold til standarden bokføres i investeringsregnskapet.

I 2018 er det overført kr 2 788 500 fra drift til investering i forhold til ekstraordinær hogst på Haslemoen. Dette er beregnet ut i fra avvirkningskvantumet i 2018 totalt i hele kommuneskogen fratrasket balansekvantumet for hele kommuneskogen. Hele kommuneskogen ble dermed ansett som én vurderingsenhet. Vi mener kommunen framover bør vurdere om avskogingen av Haslemoen og den øvrige delen av kommuneskogen bør behandles som adskilte vurderingsenheter. Denne vurderingen må dokumenteres.

I 2017 ble det ikke overført noe fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet i forbindelse med ekstraordinær hogst på Haslemoen. Vi mener det bør gjøres en korrigering av tidligere års feil. Dette bør i henhold til KRS nr. 5 kunne gjøres ved at kommunestyret vedtar omklassifisering fra disposisjonsfond til ubundet investeringsfond tilsvarende beløpet den ekstraordinære hogsten utgjorde i 2017.

I regnskapssaken for 2016 ble det avsatt kr 1 200 000 til disposisjonsfond når det gjaldt ekstraordinær hogst på Haslemoen. Disposisjonsfond konto 25608072 Skogavvirkning Haslemoen, bør omklassifiseres til ubundet investeringsfond av kommunestyret. Nettoinntekt på kr 1 200 000 skulle vært bokført i investeringsregnskapet i stedet for driftsregnskapet, og derfor vært avsatt til ubundet investeringsfond og ikke disposisjonsfond.

Når det gjelder øvrige prosjekter i investeringsregnskapet vil vi anbefale at det etableres gode rutiner for vurdering av riktig skille mellom drifts- og investeringsregnskapet i budsjettprosessen. I tillegg må det gjøres en løpende vurdering gjennom året i forhold til nye prosjekter i investeringsregnskapet. Dette må gjøres opp mot KRS nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet og begrunnes ut i fra hva som står i standarden. Vi ser også at det er behov for kvalitetssikring av investeringsregnskapet løpende gjennom året, da det forekommer direkte feilføringer i investeringsregnskapet som opplagt hører til i driftsregnskapet.

Anleggsregister – aktiveringer – avskrivninger – avstemming og dokumentasjon

Når det gjelder aktiveringer og avskrivninger gjennomført i 2018 har vi avdekket en del avvik. Vi anbefaler at dette går igjennom og nødvendige korrigeringer foretas før det kjøres avskrivninger for 2019.

Det må innføres bedre rutiner når det gjelder avstemming av anleggsregister mot hovedbok og forklaring av avvik. Avvik må korrigeres. Avskrivninger i regnskapet må avstemmes mot avskrivninger i anleggsregister. Bokførte investeringer i investeringsregnskapet må avstemmes mot aktiverte beløp i anleggsregisteret. Avvik må spesifiseres. Det må i tillegg dokumenteres hvordan salg av anleggsmidler er hensyntatt i anleggsregisteret.

I 2018 har vi avdekket at årets aktiveringer i en del tilfeller er blitt avskrevet for hele 2018 eller for deler av året. Våler kommune har tidligere praktisert at avskrivninger påbegynnes året etter at anskaffelse er tatt i bruk. Denne praksisen er i henhold til bestemmelsene i regnskapsforskriften. Vi ser også at enkelte av tidligere års anskaffelser, for eksempel IT-utstyr og inventar, er registrert i anleggsregisteret som anlegg under utførelse, noe som medfører at anleggene ikke blir gjenstand for avskrivninger. Vi antar at noen av disse anskaffelsene er tatt i bruk for 2018 og at avskrivning burde vært påbegynt.

Enkelte anlegg registrert i anleggsregisteret under tomtgrunn, jord og andre ikke avskrivbare anlegg, er avskrevet i 2018 med en avskrivningstid på 100 år. Vi mener det ikke skal være avskrivninger på anlegg tilhørende denne anleggskontoen. Disse avskrivningene er ikke oppdatert i hovedbok i regnskapet og skaper differanser mot anleggsregisteret. Dette bør korrigeres i 2019.

På anlegget aktivitetshus er det bokført avskrivninger i 2018. Dette er anlegg under utførelse og skulle ikke vært avskrevet i 2018.

Nedskrivning av bokført verdi ved salget av Gravberget skole, er feilaktig bokført to ganger i hovedbok mot kapitalkonto, men kun en gang i anleggsregisteret. Dette skaper differanse ved avstemming av anleggsregister mot hovedbok og må korrigeres i 2019.

Når det gjelder årets aktiveringer er det på mange prosjekter i investeringsregnskapet vanskelig å følge logikken i forhold til aktiveringen i anleggsregisteret. Vi har konstatert blant annet at anskaffelsen av Taarnebyhuset, som er utgiftsført på tjeneste 2650 Kommunalt disponerte boliger, er aktivert på anlegget for ny 1-10 skole. Her er det også aktivert deler av en faktura på prosjektet Våler strandpark.

Når det gjelder vann og avløpsanlegg, ser det ut til at det på enkelte anlegg er aktivert anskaffelser på tjeneste 3450, 3530 og 3320 på samme anlegg. Avskrivninger er linket mot funksjon som passer i forhold til navnet på anlegget. Dette bør ses nærmere på.

Oppgraderingen av boliger på Haslemoen for salg samlet kr 1 688 244 er aktivert med avskrivningstid på 40 år. Ved oppgraderinger bør avskrivningstid vurderes ut fra gjenstående levetid på bygget.

Konto 21361050 Refusjon fra trygdekontoret (lønn)

Det er pr 31.12.18 bokført en fordring knyttet til sykepengerefusjon på kr 1 641 802,95. Vår gjennomgang av bokført saldo, viser at en del poster begynner å bli opptil 2-3 år gamle. Det er også en del creditsaldi på kontoen. Fordringene bør gås igjennom i 2019 og gamle krav på sykepenger bør avskrives. Creditsaldi bør vurderes i forhold til inntektsføring.

Pensjon – SPK

Vår kontroll viser at aktuarberegningen viser forfalt premie (inkl adm og avregning) som er kr 337 299 høyere enn det kommunen har betalt av fakturaer. Dette medfører at premieavvik ville vært negativt hvis aktuarberegningen hadde vært riktig.

Siste års amortisering av premieavviket 2003 er ikke bokført. Dette gjelder både selve premieavviket og arbeidsgiveravgiften av premieavviket. Dette bør korrigeres i 2019.

Amortiseringen av 2017 premieavviket er bokført feil vei. Dette utgjør ubetydelige beløp, men bør korrigeres i 2019.

Pensjon – KLP

Pensjonsmidler KLP er bokført med kr 181 566 for høyt beløp. Tilsvarende er arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse bokført kr 19 246 for lavt. Det bør innarbeides rutiner med kontroll av at bokførte beløp er i henhold til aktuarberegningen.

Siste års amortisering av premieavviket 2003 er ikke bokført. Dette gjelder både selve premieavviket og arbeidsgiveravgiften av premieavviket. Dette bør korrigeres i 2019.

Langsiktig gjeld

I 2018 er det foretatt refinansiering av en del lån til tre større samlelån. I reglement for finansforvaltning kapittel 7.6 b) står det at et enkeltlån ikke kan utgjøre mer enn 25 % av den samlede låneporteføljen. Etter det vi kan se overstiger refinansiert lån konto 24832068 Kommunekreditt Norge AS med saldo pr 31.12.18 kr 75 824 734 denne begrensningen, når total lånegjeld pr 31.12.18 er kr 279 926 021.

Bundne driftsfond

På sted 1409 Dagsenter – helsedirektoratet er det i 2018 en nettoutgift på kr 608 053. Bundet driftsfond konto 25118004 Dagsenter - Helsedir (1409) har saldo pr 31.12.18 kr 779 655,75. Det er ikke brukt av dette fondet i 2018. Etter det revisjonen har forstått er det avklart at bruk av dette bundne fondet kan forskyves til 2019.

Arbeidsdeling – Velferd – økonomisk sosialstønad

Gjennomgang av Velferd-systemet har avdekket at ansatte som har anvisningsrett i systemet både kan attestere og anwise på samme vedtak. I tillegg har flere av disse ansatte også tilgang til å remittere. Det vil si at systemet gir muligheter for at vedtak går igjennom systemet uten arbeidsdeling. Det bør derfor innføres kompenserende kontroller i form av for eksempel overordnede stikkprøver av remitteringsliste mot vedtak.

Avsluttende kommentarer

Den 24.04.19 ble det avholdt årsavslutningsmøte mellom Våler kommune og Hedmark Revisjon IKS hvor vi gikk igjennom de forholdene vi har avdekket gjennom vår revisjon. Den 03.05.19 mottok vi regnskap med noen korrigerte hovedoversikter og korrigerte noter.

Årsberetningen ble avlagt den 24.04.19. Den 06.05.19 mottok vi korrigeret årsberetning.

Årsavslutningsbrevet er skrevet på bakgrunn av dette og ren revisjonsberetning er utstedt. Manglende tertialrapportering i henhold til finansreglementet er omtalt i revisjonsberetningen under øvrige forhold og her er det vist til årsberetningens kapittel 3.6 Finansrapport.

Revisjonsberetningen av 09.05.19 erstatter tidligere avgitt beretning, datert 12.04.19, som ble avgitt ved utløpet av forskriftens frist for å avlegge revisjonsberetning. Kommunens årsberetning var på dette tidspunkt ikke avgitt av rådmannen.

Vi takker for et godt samarbeid for regnskapsåret 2018.

Kongsvinger, 9. mai 2019

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Tove Brattli
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget i Våler
Yuliya Tardel og Knut Henriksen

Våler kommune
v/ rådmann
2436 Våler i Solør

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA

Saksbeh.:
Tove Brattli

Direkte tlf.:
971 49387

Deres ref.:

Bankgiro: 1822.46.49505
Vår ref.: 1600 / 2018
Dato: 29.11.18

REVISJONSRAPPORT INTERIM 2018 – VÅLER KOMMUNE

Vi har gjennomført interimrevisjon i Våler kommune. Gjennom høsten har vi oppdatert tidligere kartlagte rutiner og implementerte kontroller. For at vi skal kunne bygge på kommunens interne kontrollhandlinger i vårt arbeid, må vi skaffe oss sikkerhet for at de interne rutinene og implementerte kontrollene fungerer tilfredsstillende. Dette gjør vi ved bruk av blant annet utvalgsbasert testing. På andre regnskapsområder der vi mener kommunens rutiner er svake eller der vi mener det er mer effektivt, vil vi teste detaljer, noe som medfører en større kontroll av regnskapsdataene. Hensikten er å gi oss tilfredsstillende sikkerhet for at det ikke oppstår vesentlige feil i regnskapet.

Nedenfor har vi summert opp våre erfaringer etter interimrevisjonen.

Gjennomførte kontroller

Kommunen driver en mangeartet og kompleks virksomhet med et stort antall transaksjoner. Det er derfor svært viktig at det er etablert god økonomisk intern kontroll og at de etablerte kontrollene fungerer som forutsatt.

For å forsikre oss om at internkontrollen fungerer har vi testet følgende kontroller

Attestasjon og anvisning knyttet til:

- * innkjøp – elektroniske og manuelle bilag
- * variabel lønn, herunder reiseregninger – elektroniske og manuelle bilag
- * sosiale utbetalinger (remitteringsfiler)

Avstemminger knyttet til:

- * bank
- * skattetrekk

I tillegg har vi påsett at:

- * inn- og utmelding av pensjonsordningene fungerer tilfredsstillende
- * fast lønn utbetales på bakgrunn av signert arbeidsavtale
- * skille mellom drift og investering synes ivarettatt
- * budsjettreguleringer blir tilstrekkelig hensyntatt
- * håndverkerkontrakter har blitt fulgt opp med inngåelse av rammeavtaler
- * det hvert tertial er rapportert om finansforvaltning

Med unntak av det vi kommenterer nedenfor, har våre tester ikke avdekket feil eller avvik. Vi mener derfor kommunens interne kontroll, med disse unntakene, fungerer tilfredsstillende.

Attestasjon og anvisning

Ved test av attestasjon og anvisning av overføringslogg i forhold til timelister produsert via Visma Ressursstyring fant vi avvik både i form av en del manglende levert månedsrapport og manglende attestasjon og/eller anvisning av månedsrapporten der denne var levert. Dette er tatt opp også tidligere år. I 2017 konstaterte vi at rutiner på området var forbedret. I 2018 har vi konstatert at rutiner i forhold til levering av månedsrapport har blitt dårligere igjen.

Kommunen må sørge for rutiner som sikrer at bestemmelsene i økonomireglementet sitt kapittel 4 om attestasjon og anvisning etterleves.

Skille mellom drift og investering

Ekstra avvirkning av kommuneskog på Haslemoen, utover det som er riktig hogstvolum ut i fra skogplan/skogfaglig vurdering, vil i henhold til KRS nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet, være uvanlig, uregelmessig og vesentlig, og skal i henhold til standarden derfor bokføres i investeringsregnskapet. Vi vil følge opp at dette bokføres i tråd med regelverket i 2018 og i resten avvirkningsperioden.

Gravberget skole med flere bygg er solgt for kr 1,- i henhold til kommunestyrevedtak 027/18. Når det selges eiendom til underpris, er regelverket slik at «mellomlegget» mellom virkelig verdi/takst på eiendom og det den blir solgt for, skal bokføres i driftsregnskapet som tilskudd/overføring til andre. Virkelig verdi/takst på eiendommen inntektsføres i investeringsregnskapet. Vi vil følge opp at salget i henhold til kommunestyrevedtak 027/18 blir bokført i tråd med regelverket.

Vår gjennomgang av prosjekter bokført i kommunens investeringsregnskap, i forhold til at skille drift/investering er i henhold til KRS nr 4, har avdekket at noen prosjekter bokført i investeringsregnskapet skulle vært bokført i driftsregnskapet. Pr dato er dette ikke korrigert. Vi vil følge opp at korrigering blir foretatt.

Vi vil anbefale at det etableres gode rutiner for vurdering av riktig skille mellom drifts- og investeringsregnskapet i budsjettprosessen. I tillegg må det gjøres en løpende vurdering gjennom året i forhold til nye prosjekter i investeringsregnskapet.

Pr dato har vi konstatert at investeringsbudsjettet ikke er lagt inn i Visma. Vi anbefaler at vedtatt investeringsbudsjett legges inn i begynnelsen av året, slik at det kan brukes i forhold til økonomi-rapportering og budsjettstyring. Vi vil også minne om at i henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner skal investeringsregnskapet avlegges med kolonner for både opprinnelig og regulert budsjett.

Budsjettreguleringer

Ved interimgjennomgangen har vi kontrollert at alle kommunestyrevedtak som medfører budsjettendringer er innlagt og korrekt registrert. Vi har konstatert at ved vår gjennomgang er det ikke lagt inn budsjettendringer vedtatt i KS-051/18 ennå.

Lov om offentlige anskaffelser – håndverkerkontrakter og inngåelse av rammeavtaler

Dersom lov og forskrift om offentlige anskaffelser etterleves, vil dette medføre redusert risiko knyttet til misligheter og transaksjoner med nærstående. Dette fordi regelverket sikrer at alle vesentlige innkjøp blir gjort på bakgrunn av konkurranse i markedet.

I 2017 foretok vi stikkprøver for å påse at vesentlige innkjøp er gjort på bakgrunn av konkurranse. Vi ba i den forbindelse om dokumentasjon på at konkurranse er gjennomført, enten i form av anbud eller ved innhentelse av tilbud fra flere alternative leverandører.

For noen av de innkjøpene vi ba om dokumentasjon på hadde det ikke vært konkurranse. Dette gjaldt stort sett håndverkerkontrakter. Det ble oppgitt at det jobbes med disse. Planen var utlysning av disse med oppstart primo januar og at de var forventet ferdig våren 2018.

Vi har fulgt opp dette i år og fått oppgitt at rammeavtaler i forhold til håndverkerkontrakter (tømrer, elektriker og rørlegger) ikke vil komme på plass i 2018 på grunn av forsinkelser i prosessen. Slik det ligger an vil disse ikke kunne bli kontrahert før på nyåret i 2019.

Vi mener det er viktig å få dette på plass. Kjøp uten konkurranse medfører etter vår mening høyere risiko for misligheter og risiko for at transaksjoner med nærstående parter ikke er gjort på armlengdes avstand.

Rapportering om finansforvaltning

I henhold til forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning § 6, 1. og 2. ledd heter det:

«Administrasjonssjefen skal minst to ganger i året legge fram en rapport for kommunestyret som viser status for kommunens finans- og gjeldsforvaltning.

I tillegg skal administrasjonssjefen etter årets utgang legge fram en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året».

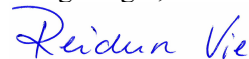
Tilsvarende står det i kommunens reglement for finansforvaltning kapittel 6.5 og 7.7. De to kapitlene sier hva som skal rapporteres og hvordan. Vi kan ikke se at det er rapportert i tråd med dette i 1. og 2. tertialrapport for 2018. Rapporteringen må tilpasses slik at bestemmelsene i reglement for finansforvaltning blir ivaretatt.

Årsavslutningen

Før vi avlegger revisjonsberetningen vil vi avvikle et møte mellom ledelsen og revisjonen hvor vi gjennomgår utkast til årsavslutningsbrev og utkast til revisjonsberetning for 2018. Vi vil komme tilbake til tidspunkt senere.

Vi minner om at frist for avleggelse av årsregnskapet er 15. februar og frist for avleggelse av årsberetning 31. mars. Dersom disse fristene overholdes vil vi avgi vår revisjonsberetning innen fristen 15. april.

Kongsvinger, den 29. november 2018

Reidun Vie

oppdragsansvarlig revisor

Tove Brattli

Regnskapsrevisor

Kopi: kontrollutvalget

Våler kommune

Glåmdal Sekretariat Iks
Kongsvinger rådhus
2226 KONGSVINGER

Dato: 16.08.2019
Vår ref: 18/1568-3
Deres ref: 18/00019
Saksbeh. – tlf: Reidun Vie – 62 42 40 35

Oppfølging av årsavslutningsbrev og interimrapport 2018 - fra Hedmark Revisjon IKS

Det vises til kontrollutvalgets møte den 20.05.2019, sak 32/19 der rådmannen er bedt om å orientere om hvordan bemerkningene i årsavslutningsbrevet for 2018 og interimrapporten datert 29.11.18, er fulgt opp. Nedenfor følger en orientering om hvordan de enkelte punktene er fulgt opp.

Årsavslutningsbrev

Noter og årsberetning

En rekke av de forholdene som ble omtalt i årsavslutningsbrevet knytter seg til formelle forhold rundt årsberetning og noter. Disse punktene vil bli fulgt opp og hensyntatt i forbindelse med årsavslutningen for 2019.

Skille drift/investering

Ekstraordinær avvirkning av skog knyttet til salg av parseller på Haslemoen er i utgangspunktet å betrakte som en investeringsinntekt. I den forbindelse påpeker revisjonen at inntektene knyttet til slik avvirkning i 2016 og 2017 burde vært avsatt til ubundet investeringsfond. De har anbefalt at det legges frem en sak for kommunestyret om omklassifisering fra disposisjonsfond til ubundet investeringsfond i 2019. Det vil bli vurdert lagt frem for kommunestyret i forbindelse med rapportering 2. tertial.

For øvrig vil det i forbindelse med budsjettprosessen opp mot årsbudsjett 2020 og økonomiplan 2021-2024 bli etablert rutiner som sikrer at skillet mellom drift og investering vil bli håndtert korrekt allerede i budsjettet.

Anleggsregister

Det ble i årsavslutningsbrevet påpekt at Våler kommune i 2018 beregnet minste tillatte gjeldsavdrag på feil grunnlag. Videre avdekket revisjonen en rekke feil i anleggsregisteret. Vi har hatt en gjennomgang av anleggsregisteret for å avdekke feil. Den versjonen av anleggsmodulen vi har, gir begrensede muligheter til å rette feil. Ny versjon vil bli installert 17. september. Da vil korrigeringer bli gjort, slik at vi får korrekt grunnlag for avskrivninger 2019. Så snart dette er på plass kommer vi til å beregne minste tillatte gjeldsavdrag basert på riktig grunnlag.

Konto 21361050 Refusjon fra trygdekontoret (lønn)

Vi har i gang med å gjennomgå og følge opp en del av de gamle kravene som fortsatt står åpne. Dette arbeidet vil bli ferdig i løpet av høsten.

Pensjon KLP og SPK

De feilene revisjonen påpekte i årsavslutningsbrevet er korrigert og det vil frem mot årsavslutningen for 2019 bli etablert rutiner og kontroller som sikrer korrekt bokføring.

Langsiktig gjeld

Revisjonen påpekte at refinansiering av lån i 2018 medførte at enkeltlån oversteg 25% av den samlede låneporteføljen. Dette er ikke innenfor kommunens finansreglement. I det refinansierte lånet inngikk også et formidlingslån. Det er i etterkant splittet ut i eget lån. Etter denne korrigeringen utgjør det refinansierte lånet 25,7% av den totale låneporteføljen. Årets låneopptak øker låneporteføljen og vil medføre at enkeltlånet ikke lenger vil være over den grensen som er fastsatt i finansreglementet.

Arbeidsdeling – Velferd – økonomisk stønad

Svak arbeidsdeling i systemet er kompensert gjennom etablering av overvåkende kontroller i form av stikkprøver av remitteringslister mot vedtak slik revisjonen har foreslått.

Interimsrapport

Attestasjon og anvisning

Det ble avdekket svikt i internkontrollen gjennom manglende innlevering av månedsrapport og manglende attestasjon og/eller anvisning av månedsrapporten i de tilfeller den var levert. Lønningskontoret har gjennom 2019 jobbet med bevisstgjøring rundt dette og også etablert rutiner som sikrer god oppfølging. Hittil i 2019 har alle levert månedsrapport med attestasjon og anvisning.

Skille drift/investering

De forholdene som ble tatt opp i interimsrapporten ble i hovedsak hensyntatt ved årsavslutningen for 2018. Resten følges opp nå i 2019 – jf. oppfølging av årsavslutningsbrev.

Budsjettreguleringer mv.

Revisjonen påpekte også at investeringsbudsjettet ikke var lagt inn i Visma. I arbeidet med budsjettet for 2020 vil også investeringsbudsjettet bli tatt inn i kommunens budsjettverktøy – Arena, slik at automatisk overføring fra budsjettssystemet til Visma også vil omfatte budsjetterte investeringer.

Det ble også påpekt at kommunen ikke var ajour med registrering av budsjettjusteringer i drift. I 2019 har vedtak knyttet til budsjettjusteringer blitt lagt inn løpende.

Lov om offentlige anskaffelser – håndverkerkontrakter og inngåelse av rammeavtaler

Det ble i 2017 avdekket at det for håndverkerkontrakter var manglende dokumentasjon på konkurranse knyttet til slike anskaffelser. Prosessen med å inngå rammeavtaler på dette kom ikke på plass i 2018. Det vil være hensiktsmessig å samarbeide med andre kommuner ved kjøp av håndverkstjenester, og i 2019 er det sendt ut et forslag til konkurransegrunnlag til Åsnes og Grue. Dette har vi ikke mottatt tilbakemelding på, men følger opp videre ut over høsten.

Rapportering om finansforvaltning

Det ble i 2018 ikke rapportert om finansforvaltningen slik forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning krever. Det ble heller ikke foretatt slik rapportering 1. tertial 2019.

Fra andre tertial skal rapporteringen også omfatte kommunens finansforvaltning.

Med hilsen

Reidun Vie
økonomisjef

Dokumentet er elektronisk signert

Kopi til:
Eyvind Alnæs

Arkivsak-dok. 18/00046-64
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg

02.09.2019

SAK V-41/19 ETIKK OG VARSLING I KOMMUNEN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar diskusjonen med rådmannen til orientering.

Vedlegg:

1. Råd for etikkarbeid i kommuner (KS/FoU)

Saksframstilling:

Arbeidsmiljøloven har bestemmelser om varsling (kapittel 2 A) og sier at arbeidsgiver har plikt til å utarbeide rutiner for varsling:

§ 2 A-3. *Plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling*

- (1) Dersom forholdene i virksomheten tilsier det, plikter arbeidsgiver å utarbeide rutiner for intern varsling i samsvar med § 2 A-1 i tilknytning til det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet.
- (2) Arbeidsgiver plikter alltid å utarbeide slike rutiner dersom virksomheten jevnlig sysselsetter minst 5 arbeidstakere.
- (3) Rutinene skal utarbeides i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.
- (4) Rutinene skal ikke begrense arbeidstakers rett til å varsle etter § 2 A-1.
- (5) Rutinene skal være skriftlige og minst inneholde:
 - a) oppfordring til å varsle om kritikkverdige forhold,
 - b) fremgangsmåte for varsling,
 - c) fremgangsmåte for mottak, behandling og oppfølging av varsling.
- (6) Rutinene skal være lett tilgjengelig for alle arbeidstakere i virksomheten.

De fleste kommunene har utarbeidet slike rutiner. Det som ofte mangler i rutinene, er et punkt om hvem det skal varsles til dersom det er rådmannen, som det varsles mot. Vi kommer litt tilbake til dette nedenfor.

I 2017 ble det utarbeidet noen råd for etikkarbeidet i kommunen (Råd for etikkarbeid i kommuner. Del av Oslo Economics rapport 2017-61). I dokumentet (se vedlegg 1) står det følgende i innledningen:

Kommunesektoren arbeider kontinuerlig for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. På oppdrag fra KS har Oslo Economics, i samarbeid med Prof. Tina Søreide ved NHH, utviklet et sett råd for hvordan kommuner og fylkeskommuner bør jobbe for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. Rådene er ment som en støtte til ledere og folkevalgte.

I dette dokumentet er det følgende inndeling, i forhold til hva det er gitt råd til:

1. Verdier, holdninger og kultur
2. Etske retningslinjer
3. Risikoanalyser for å avdekke sårbare områder og prosesser
4. Klar rolle- og ansvarsfordeling
5. Kommunens kontrollutvalg
6. Internkontroll med fokus på å avdekke kritikkverdige forhold
7. Varslingsrutiner for å avdekke kritikkverdige forhold
8. Åpenhet og innsyn for offentligheten
9. Bruke muligheten til digitalisering for å hindre uetisk atferd og korrupsjon.

Kontrollutvalget har en klar rolle i dette arbeidet og det står følgende i råd 5:

- Kontrollutvalget bør ha fokus på å avdekke uetisk atferd og korrupsjon
- Kontrollutvalget bør få gjennomført kontroller på grunnlag av risikoanalyser og mistanke om uetisk atferd

Kontrollutvalget har gjentatte ganger hatt dette som tema opp gjennom årene, og vi tar opp igjen dette temaet nå som en fellessak i alle kontrollutvalgene, men denne gangen tar vi først og fremst opp spørsmålet om varsling og varslingsrutiner.

Fafo laget i 2017 en rapport for KS (<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/ytringsfrihet-og-varsling-i-kommunesektoren/>) om Ytringsfrihet og varsling i kommunesektoren. Vi tar med et utdrag om «Betydningen av varslingsrutiner»:

Arbeidstakere i kommuner og fylkeskommuner med varslingsrutiner vurderer ytringsbetingelsene som bedre enn de som svarer at de ikke har slike rutiner. I dag har åtte av ti kommuner og fylkeskommuner skriftlige rutiner for hvordan arbeidstakerne skal varsle. Ytterligere syv prosent svarer at rutiner er under utarbeidelse.

Rapporten viser også en klar sammenheng mellom det å ha varslingsrutiner og effekten av å varsle. I virksomheter som ikke har varslingsrutiner, mener 69 prosent av arbeidstakerne at det ikke har noen effekt å varsle om kritikkverdige forhold. Der hvor rutiner for håndtering av varsling er på plass er tilsvarende tall 31 prosent. En betydelig andel ledere mener at varslingsrutinene har gjort det er tryggere og enklere å varsle, mens nær halvparten av arbeidstakerne mener disse har gjort det tryggere å varsle.

En ganske stor andel varslinger gjelder psykososiale arbeidsmiljøproblemer som i større grad kjennetegnes av subjektivitet og ulike oppfatninger. En stor andel svarer at leder har ansvaret for det kritikkverdige forholdet. Det viser seg at arbeidstakere med høyere utdanning varsler mindre enn de med lavere utdanning, og kvinner varsler mer enn menn.

Varslingsrutiner er omtalt i **pkt. 7** i dokumentet «Råd for etikkarbeid i kommuner», som nevnt ovenfor. Det står følgende:

VARSLINGSRUTINER FOR Å AVDEKKE KRITIKKVERDIGE FORHOLD (side 9-10 i vedlagte dokument)

- Kommunen bør anerkjenne verdien av varsling og arbeide for et godt ytringsklima
- Kommunen bør gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold
- Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder
- Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere kjenner til varslingsrutinene og varslernes rettigheter
- I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

Som nevnt ovenfor, mangler det ofte rutiner for varsling mot rådmannen, jf. råd 3 under pkt. 7):

Råd 3: Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder

I tilfeller der det varsles om en kollega på samme nivå eller i en annen avdeling, vil det ofte være hensiktsmessig å varsle til sin egen leder. Dette kan enten skje gjennom en muntlig beskjed, eller en mer formell prosess når det er nødvendig. En utfordring oppstår imidlertid når lederen er ansvarlig for det kritikkverdige forholdet som arbeidstakeren vil varsle om, eller ikke reagerer på varsler om andre. I slike tilfeller er det viktig at medarbeideren kan si fra om det kritikkverdige forholdet til andre enn sin egen leder.

For å kunne varsle om egen leder kan det være en fordel om det er mulig å varsle konfidensielt. Konfidensialitet innebærer at varslersens identitet er kjent for den som mottar varselet, men ikke for dem det varsles om. Kommunen kan også vurdere å legge til rette for at varsling skjer anonymt for å styrke beskyttelsen av varsleren.

I noen tilfeller vil det etter varslersens oppfatning være personer på toppnivå i kommunen som er ansvarlig for det varsleren mener er kritikkverdig. Av den grunn bør varslingsrutiner beskrive hvordan og til hvem arbeidstakere da skal varsle til. Det kan også varsles eksternt, for eksempel til offentlige tilsynsmyndigheter. I en del tilfeller vil varsler om kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere varsler.

Eksterne (innbyggere mm.) kan varsle til kommunen, dersom kommunen har et eget eksternt varslingsorgan, jf. råd 5:

Råd 5: I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

Varsling slik begrepet brukes i arbeidsmiljøloven, omfatter tilfeller der arbeidstakere (også innleide) sier fra om kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det.

Som et supplement til varsling fra arbeidstakere, kan tips fra brukere, leverandører og innbyggere generelt være en viktig kilde til informasjon om kritikkverdige forhold i kommunen. Kommunen bør derfor innrette trygge tipsmottak også for personer som ikke er ansatt i kommunen. I en del tilfeller vil tips om kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere tips fra publikum.

Regjeringen oppnevnte i 2016 et eget varslingsutvalg som skulle for å gjennomgå og vurdere varslingsreglene i arbeidsmiljøloven. Dette arbeidet ble lagt fram i NOU 2018: 6 Varsling –

verdier og vern — Varslingsutvalgets utredning om varsling i arbeidslivet <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-6/id2593665/>. Ifølge denne NOU-en kan et varslingsmottak, som nevnt i råd 5 ovenfor, også fungere som varslingsmottak dersom kommunens ledelse er inhabile eller er de som det varsles imot (NOU 2018:6 side 109).

«Ved intern varsling vil varslingsmottaker være arbeidsgiver eller en representant for arbeidsgiver. Dette kan være ulike nivåer av ledere i linjen, personalsjef eller andre i ledelsen, daglig leder, styreleder, internrevisjon eller revisjonsutvalg, interne varslingsmottak eller varslingssekretariat. **Dersom virksomheten har en ordning med et eksternt varslingsmottak, vil varsling til dette også regnes som intern varsling.**» (min utheving).

I de flere av de kommunene som har egne eksterne varslingssekretariater, så er det kommunens eksterne advokat som er varslingssekretariat. Dette er altså et advokatfirma som bistår ledelsen og gir råd i juridiske spørsmål - og som kanskje samtidig mottar kritikk mot den samme ledelsen gjennom en varsling. Advokaten vil jo være avhengig av å ha en godt forhold til rådmannen for å sikre seg oppdrag framover. Hvem skal denne advokaten ivareta, varsleren eller rådmannen? Opptrer disse ta med tilstrekkelig distanse og uavhengighet i de forskjellige sakene og vil dette i så fall stride mot «God advokatskikk (pkt. 2.1.2):

En advokat må ikke påta seg oppdrag hvor hans personlige økonomiske interesser kan komme i konflikt med klientens interesser eller ha innflytelse på hans frie og uavhengige stilling som advokat.

Sekretariatsleder har hatt kontakt med KS sitt etikkutvalg (Lise Spikkeland) og spurt om etikkutvalget har drøftet denne problemstillingen. Hun svarer i e-post av 3.4.19 at etikkutvalget ikke har drøftet dette, men hun sier også at det er en utfordring det som undertegnede peker på. Men de har altså ikke gitt noen uttalelser på dette. KS har laget en egen veileder «Ytringsfrihet og varsling», hvor pkt. 3.4 omhandler «Intern varsling». I pkt. 3.4.2 heter det:

3.4.2 Varsling til kommunens alternative varslingsordning For de tilfeller der det ikke er ønskelig å varsle i linje, bør det være en alternativ og uavhengig varslingsordning som har nødvendig tillit blant ansatte. En slik varslingsordning kan være sammensatt av ansatte i kommunen eller en eller flere eksterne medlemmer. Hvilken ordning kommunen velger, vil bero blant annet på kommunens størrelse og organisering. Lokale forhold, kostnader og ressursinnsats må også vurderes, selv om det ikke nødvendigvis blir avgjørende.

Det kan for eksempel opprettes et særskilt varslingssekretariat. Medlemmene i det særskilte varslingssekretariatet bør ha kompetanse innen arbeidsmiljø, jus og økonomi. Tillitsvalgte skal ha en fri og uavhengig stilling for å kunne ivareta arbeidstakerne. De bør derfor ikke være med i et sekretariat.

Et alternativ er å engasjere et advokatkontor for å ta imot varslinger.

Her ser vi at det foreslås et eget varslingssekretariat eller et advokatkontor, dersom det ikke er ønskelig å varsle i linje. Men det er ingen problematisering i forhold til uavhengighet. Vi er også kjent med at noen kommuner benytter kommunens revisjon som varslingsmottak (eks. Romerike Revisjon IKS <http://www.romerikerevisjon.no/hjem/varsling>). Dette er i hvert fall en helt uavhengig instans til å behandle et varsel rettet mot rådmannen.

Karmøy kommune har nylig behandlet en revisjonsrapport om varsling i kommunen <https://www.karmoy.kommune.no/motepplan/sak/178685/>. Vi tar med utdrag av forslag til prosedyre for håndtering av varsel om kritikkverdig forhold, pkt. 4.4, som sier følgende:

SÆRLIG OM VARSLING SOM GJELDER RÅDMANN

Varsling om kritikkverdige forhold vedrørende rådmannen oversendes kontrollutvalget. Ordfører og rådmann informeres om mottatt varsel. Varselet oversendes revisjonen for undersøkelse og behandling. Revisjonen oversender saken med anbefalinger om tiltak/henleggelse til kontrollutvalget for behandling der. Kontrollutvalgets tilråding oversendes formannskapet og deretter kommunestyret for endelig vedtak. Kontrollutvalget/ revisjonen har ansvar for oppfølging av varsling mot rådmannen. Formannskapet/ kommunestyret skal informeres når saken er avsluttet.

De har altså valgt en rutine hvor varsel rettet mot rådmannen skal sendes kontrollutvalget. Vi er usikre på om dette er riktig, og det som er mest betenkelig er det som står om at «Kontrollutvalget/revisjonen har ansvar for oppfølging av varsling mot rådmann». Hvis dette betyr at kontrollutvalget/revisjonen trer inn i «linjen» og opptrer som arbeidsgiver og følger opp på den måten, så kan ikke kontrollutvalget gjøre dette, men kontrollutvalget kan selvsagt etterspørre hvordan eventuelle anbefalinger/tiltak er fulgt opp. Kontrollutvalgets rapporteringsvei er til kommunestyret, så kan selvsagt formannskapet få kopi.

Hvorvidt kontrollutvalget skal ha en rolle i forhold til varsling, er som sagt, usikkert, men når det er sagt, så er greit å ha med seg det som står i Kontrollutvalgsboka¹ (side 31):

Ansatte i kommunen (min utheving) kan varsle til kontrollutvalget dersom de har avdekket kritikkverdige forhold, eller dersom etablerte varslingsrutiner ikke fungerer. Kommunen har plikt til å legge til rette for varsling om kritikkverdige forhold, og den som varslers har rett til vern mot gjengjeldelse.

I NOU 2018: 6 - Varsling – verdier og vern, som nevnt ovenfor, ble det foreslått å opprette et eget varslingsombud, jf. bl.a. side 188-193. Et slikt ombud skulle i alle hovedsak ha en veilederrolle:

«Varslingsombudets hovedoppgave bør være å gi god veiledning og støtte til varslere og andre som er i vanskelige situasjoner i forbindelse med varsling. Ombudet kan da nøste opp i saken, finne ut hva som egentlig er den rettslige problemstillingen og gi råd om hvilke alternativer som finnes.»

«Regjeringen fremmet 5. april en lovproposisjon med forslag til endringer i arbeidsmiljølovens regler om varsling. I proposisjonen følger regjeringen opp de aller fleste forslagene fra Varslingsutvalget» (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/folger-opp-varslingsutvalget/id2640513/>), men har **ikke** gått inn for at det skal opprettes et eget varslingsombud. Det sies følgende om dette her:

Regjeringen er enig med utvalget i at varslere og andre aktører i en varslingsprosess kan ha særlig behov for veiledning og bistand. Det betyr ikke at et eget varslingsombud er den beste løsningen, verken økonomisk eller faglig sett.

Arbeidstilsynet har bygget opp en betydelig kompetanse innen varsling, og driver utstrakt veiledningsvirksomhet. Det er med andre ord allerede et sted hvor varslere og andre kan

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboken/id2468270/>

henvende seg for å få veiledning. Flere høringsinstanser har påpekt at opprettelse av et eget varslingsombud vil føre til vanskelige grenseoppganger mellom et ombud og Arbeidstilsynet, i tillegg til at det også vil kunne være overlapp av oppgaver. Regjeringen ønsker derfor å satse på Arbeidstilsynet, fremfor å opprette et nytt offentlig organ.

Vi har ikke funnet noe fasitsvar på en fullstendig varslingsrutine. Skal muligens en varsling mot rådmannen sendes til ordfører? Og i så fall, hvordan skal ordfører håndtere et slikt varsel i ettertid? Og hvem skal behandle et eventuelt varsel mot en ordfører?

Kontrollutvalget ønsker en drøfting med rådmannen om hvordan han/hun tenker i forhold til å ha gode nok varslingsrutiner – også når det varsles mot rådmannen. Hvilke alternativer ser rådmannen for en slik rutine? Og i forhold til råd 5, som nevnt ovenfor, om eksternt varslingsmottak for innbyggerne (tips/varsling), har rådmannen noen tanker om dette?

Råd for etikkarbeid i kommuner

Del av Oslo Economics rapport 2017-61

Råd for etikkarbeid i kommuner

Kommunesektoren arbeider kontinuerlig for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. På oppdrag fra KS har Oslo Economics, i samarbeid med Prof. Tina Søreide ved NHH, utviklet et sett råd for hvordan kommuner og fylkeskommuner bør jobbe for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. Rådene er ment som en støtte til ledere og folkevalgte.

Rådene er inndelt i ni sentrale arbeidsområder. For hvert arbeidsområde gis to til fem råd om etikkarbeidet og oppfølgingen av dette. Rådene er utarbeidet på grunnlag av beste praksis nasjonalt og internasjonalt (hovedkilde OECD). En del av rådene bygger på lovkrav og/eller gir veiledning til hvordan lovbestemmelser kan etterleves i praksis.

Rådene er relevante for alle kommuner og fylkeskommuner, uavhengig av organisasjonsform. For enkelthets skyld er rådene formulert for en kommune styrt etter formannskapsmodellen. Rådene retter seg primært mot ledere i kommuner og fylkeskommuner. Når det i et råd står at «kommunen bør», betyr dette at administrasjonssjef, enhetsledere og andre ledere i administrasjonen og virksomhetene bør ta ansvar for at det skjer. Der politiske utvalg har ansvar for etikkarbeidet beskrives det eksplisitt.

Vi håper at rådene vil være til nytte for kommuner og fylkeskommuner som ønsker å vurdere og forbedre sitt etikkarbeid.

1. VERDIER, HOLDNINGER OG KULTUR

- Kommunen bør ha verdier som tydeliggjør rollen medarbeidere og folkevalgte har overfor samfunnet og brukere av kommunale tjenester
- Kommunen bør ha offentliggjort sine verdier
- Kommunen bør iverksette tiltak slik at medarbeidere og folkevalgte får en god forståelse for verdienes praktiske betydning og tar ansvar for at de etterleves, for eksempel gjennom dilemmatrening og medarbeidersamtaler

2. ETISKE RETNINGSLINJER

- Kommunen bør ha vedtatt og offentliggjort etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte
- De etiske retningslinjene bør beskrive hvordan medarbeidere og folkevalgte skal håndtere interessekonflikter, herunder habilitetsspørsmål, bierverv og gaver/fordeler
- De etiske retningslinjene bør beskrive reaksjoner ved brudd på retningslinjene
- Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere og folkevalgte kjenner og etterlever de etiske retningslinjene, og om det blir reagert ved brudd på retningslinjene
- Nye medarbeidere bør underskrive på at de vil følge de etiske retningslinjene, som en del av arbeidskontrakten

3. RISIKOANALYSER FOR Å AVDEKKE SÅRBARE OMRÅDER OG PROSESSER

- Kommunen bør jevnlig kartlegge hvilke prosesser som er mest utsatt for risiko for uetisk atferd og korrupsjon
- Kommunen bør prioritere kartlegging av risiko for uetisk atferd og korrupsjon i kjente risikoområder som anskaffelser, plan- og byggesaksbehandling og eierstyring av kommunale selskap
- Kommunen bør iverksette risikoreduserende tiltak når det avdekkes risiko for uetisk atferd og korrupsjon

4. KLAR ROLLE- OG ANSVARSFORDELING

- Administrativ og politisk ledelse bør arbeide aktivt for å opprettholde en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom folkevalgte og administrasjonen
- Kommunen bør arbeide aktivt for å opprettholde en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike avdelinger og medarbeidere innad i administrasjonen
- Administrasjonssjef og ordfører bør jevnlig gjøre rede for hvordan ulike deler av administrativ og politisk ledelse opprettholder en klar rolle- og ansvarsfordeling i praksis

5. KOMMUNENS KONTROLLUTVALG

- Kontrollutvalget bør ha fokus på å avdekke uetisk atferd og korrupsjon
- Kontrollutvalget bør få gjennomført kontroller på grunnlag av risikoanalyser og mistanke om uetisk atferd

6. INTERNKONTROLL MED FOKUS PÅ UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

- Rutiner for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon bør inngå som en del av internkontrollen
- Internkontroll for å hindre uetisk atferd og korrupsjon bør gjennomføres på grunnlag av risikoanalyser og mistanke, samt i form av stikkprøver
- Administrasjonssjefen bør jevnlig redegjøre overfor kommunestyret om hvordan internkontroll brukes for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon

7. VARSLINGSRUTINER FOR Å AVDEKKE KRITIKKVERDIGE FORHOLD

- Kommunen bør anerkjenne verdien av varsling og arbeide for et godt yringsklima
- Kommunen bør gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold
- Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder
- Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere kjenner til varslingsrutinene og varslernes rettigheter
- I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

8. ÅPENHET OG INNSYN FOR OFFENTLIGHETEN

- Kommunen bør gi medarbeidere en praktisk veiledning om hvilken type informasjon som skal og ikke skal unntas offentlighet
- Veiledningen bør legge vekt på meroffentlighetsprinsippet
- Kommunen bør gjøre det enkelt for publikum å bli kjent med beslutningsprosesser, forvaltningspraksis, tjenesteyting og -kvalitet
- Kommunen bør gjennomføre tilfeldige kontroller av saker og informasjon unntatt offentlighet og vurdere om offentlighetsloven etterleves

9. BRUKE MULIGHETENE I DIGITALISERING FOR Å HINDRE UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

- Der det er mulig bør kommunens medarbeidere bruke digitale saksbehandlingssystem som sikrer at saksbehandlere kun har tilgang til egne saker, at spor lagres, og at personer med rett fullmakt må godkjenne saker før endelige vedtak
- Kommunen bør arbeide aktivt for at digitale løsninger innrettes på en måte som hindrer uetisk atferd og korrupsjon
- Kommunen bør bruke potensialet i digitale løsninger for å gi økt åpenhet og innsyn i kommunenes arbeid

Forklaring av råd for etikkarbeid i kommuner

1. VERDIER, HOLDNINGER OG KULTUR

Verdier, holdninger og kultur er grunnleggende elementer for å fremme etisk atferd og hindre korrupsjon.

For å støtte opp om gode holdninger og en sunn kultur, kan kommunen skrive ned og offentliggjøre sine verdier. Verdiene skal uttrykke hva som kjennetegner kommunens virksomhet i dens roller og funksjoner. Verdiene er rettesnoren for alle medarbeidere og folkevalgte, og signaliserer for omverdenen hva som skal kjennetegne kommunens virksomhet.

Ved å ha et aktivt og bevisst forhold til verdiene, vil de som opptrer på vegne av kommunen stå bedre rustet til å møte uetisk atferd og korrupsjon. Det vil også kunne forhindre utglidninger og dermed forebygge at uheldig praksis finner fotfeste.

For å sikre at de etterleves, må verdiene synliggjøres, tas opp med jevne mellomrom og gjøres relevante i den praktiske hverdagen i alle deler av kommunen. Det kan være enkelt å glemme verdier hvis de ikke gjentas og gjøres kjent gjennom praktiske eksempler. Små avvik kan over tid føre til aksept og at verdigrunnlaget skifter, slik at større avvik ikke lenger oppleves som alvorlige. Ledere er viktige rollemodeller i dette arbeidet og er avgjørende for å bygge en kultur med høy etisk bevissthet.

Råd 1: Kommunen bør ha verdier som tydeliggjør rollen medarbeidere og folkevalgte har overfor samfunnet og brukere av kommunale tjenester

Kommunene leverer velferdstjenester og forvalter offentlig myndighet og fellesskapets midler. Verdiene bør bidra til å fremme kommunenes mål ved å tydeliggjøre rollen medarbeidere og folkevalgte har overfor samfunnet og kommunens innbyggere.

Råd 2: Kommunen bør ha offentliggjort sine verdier

I teorien kan verdier ofte oppfattes som allmenne og enkle å slutte seg til. I praksis kan medarbeidere og folkevalgte oppleve at verdiene settes på prøve, at det oppstår dilemmaer eller konflikter hvor det ikke er opplagt hvordan en skal opptre. Verdiene kan gi veiledning i etiske dilemmaer som ikke er regulert gjennom lover og retningslinjer. Som et minimum bør kommunen skriftliggjøre og offentliggjøre sine verdier for å gjøre dem best mulig kjent for flest mulig.

Råd 3: Kommunen bør iverksette tiltak slik at medarbeidere og folkevalgte får en god forståelse for verdienes praktiske betydning og tar ansvar for at de etterleves, for eksempel gjennom dilemmatrening og medarbeidersamtaler

Det er ikke nok å formulere og offentliggjøre gjennomtenkte verdier hvis de ikke blir forstått og etterlevd i praksis. Etikk handler i mange tilfeller om dilemmaer, gråsoner og vanskelige valg. Derfor er det nødvendig at alle tar ansvar for verdiene og at riktig atferd trenes. Dilemmatrening gir medarbeidere og folkevalgte muligheten til å reflektere over konkrete etiske problemstillinger og utfordre egne og andres holdninger. Dilemmatrening bør være tilpasset faktiske problemstillinger den enkelte medarbeider og folkevalgte møter i hverdagen.

En annen anledning til å styrke verdigrunnlaget er medarbeidersamtaler. Ved å ta opp verdigrunnlaget og diskutere innholdet og etiske problemstillinger, kan ledere bruke disse samtalene til å forme holdningene hos medarbeiderne i kommunen.

Det finnes flere andre tiltak som kommunen kan iverksette for å gjøre innholdet i verdiene kjent, for eksempel opplæring eller seminarer, og introduksjonskurs for nye medarbeidere og folkevalgte.

Tiltakene for å gi medarbeidere og folkevalgte bedre kjennskap til verdiene kan også brukes for å bedre forståelsen for og etterlevelsen av de etiske retningslinjene.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- [Etikk og verdier i Bergen kommune](#)
- [Eksempler på etiske dilemma fra KS Folkevalgtprogram](#)
- [Kortfilmer om etisk refleksjon \(KS\)](#)
- [Etiske valg – et e-læringsprogram \(Oslo kommune\)](#)

Relevant lovverk/forskrift

- [Kommuneloven, paragraf 1 \(lovens formål\)](#)

ARBEIDSMRÅDE 2: ETISKE RETNINGSLINJER

Etiske retningslinjer er rettesnorer for håndtering av etiske problemstillinger som oppstår for medarbeidere og folkevalgte i kommunen. Retningslinjene kan være konkretiseringer av kommunens verdier. De bør gi praksisorientert veiledning og klare anvisninger om hvilken type atferd som forventes i hvilke situasjoner.

Etiske retningslinjer bør utarbeides lokalt, men mange kommuner velger å ta utgangspunkt i andres når de lager sine egne retningslinjer. Det er nyttig å se hvordan andre kommuner har løst dette, men det er likevel viktig at retningslinjene bygger på en selvstendig vurdering tilpasset den enkelte kommunes situasjon.

Råd 1: Kommunen bør ha vedtatt og offentliggjort etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte

Mange kommuner har utarbeidet etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte. Kommuner som ikke har gjort det, bør prioritere dette arbeidet. De etiske retningslinjene bør behandles av kommunestyret og offentliggjøres – for eksempel ved å legge dem på intranett, på nettsiden eller gjennom en etikkplakat. Offentliggjøring bidrar til å gjøre retningslinjene kjent og dermed til at de etterleves.

Noen kommuner har kun etiske retningslinjer for medarbeidere, mens andre har det både for medarbeidere og folkevalgte. Det anbefales at det utarbeides etiske retningslinjer også for folkevalgte, enten egne retningslinjer eller felles for medarbeidere og folkevalgte. Begrunnelsen for å ha etiske retningslinjer for folkevalgte er den samme som for medarbeidere; de bidrar til at kjente etiske problemstillinger håndteres riktig.

Råd 2: De etiske retningslinjene bør beskrive hvordan medarbeidere og folkevalgte skal håndtere interessekonflikter, herunder habilitetsspørsmål, bierverv og gaver/fordeler

Det er viktig at de etiske retningslinjene gjør det enklere for medarbeidere og folkevalgte å håndtere interessekonflikter. Interessekonflikter oppstår blant annet ved at ansatte eller folkevalgte har egne interesser som kan påvirke deres objektivitet og integritet, noe som kan resultere i at hensynet til kommunens interesser blir skadelidende. For eksempel kan det oppstå en interessekonflikt når en leder i kommunen skal ansette en medarbeider og en nær venn er blant søkerne.

De etiske retningslinjene skal bidra til å håndtere disse interessekonfliktene på en etisk riktig måte, for eksempel gjennom regler for habilitet. I det nevnte eksemplet kan lederen være inhabil og bør overlate ansettelsesprosessen til andre. Andre sentrale problemstillinger knyttet til interessekonflikter, som også bør reguleres av etiske retningslinjer, er bierverv og gaver/fordeler.

Råd 3: De etiske retningslinjene bør beskrive reaksjoner ved brudd på retningslinjene

For å underbygge at de etiske retningslinjene følges bør det defineres reaksjoner ved brudd på disse. Reaksjoner bør helst være rettet mot ansvarlige enkeltpersoner. For eksempel kan bøter til virksomheter ofte være en lite målrettet reaksjon ettersom det først og fremst fører til lavere tjenestekvalitet, som straffer brukerne og ikke de som har brutt retningslinjene. På generelt grunnlag er det mer virkningsfullt å sanksjonere ansvarlige enkeltpersoner, eventuelt pålegge tilsyn/rapportering som påvirker deres arbeidshverdag. Å vise at brudd på etiske retningslinjer gir reaksjoner kan ha en viktig forebyggende funksjon.

Råd 4: Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere og folkevalgte kjenner og etterlever de etiske retningslinjene, og om det blir reagert ved brudd på retningslinjene

At medarbeidere og folkevalgte kjenner de etiske retningslinjene er en absolutt forutsetning for at de følges. I tillegg er det svært viktig for etterlevelsen at det blir reagert ved brudd på retningslinjene.

Ved jevnlig å undersøke om medarbeidere og folkevalgte faktisk kjenner retningslinjene og om det blir reagert ved brudd, kan kommunen bidra til at kunnskapen oppfriskes og at retningslinjer følges. I tillegg kan svarene fra undersøkelsen brukes til å vurdere behovet for videre etikkarbeid i kommunen.

Hva som kan regnes som jevnlig undersøkelse avhenger av kommunens karakter og størrelse. For mange kommuner vil en oppfølging hvert 2-3 år være tilstrekkelig. For andre kommuner, som i en periode fokuserer mye på etikkarbeid, kan det være hensiktsmessig å undersøke årlig. Undersøkelsens form avhenger også av kommunens karakter og størrelse. I noen kommuner og sammenhenger kan en enkel og uformell undersøkelse være et nyttig bidrag. For andre kommuner vil det være nødvendig med en anonym spørreundersøkelse.

Råd 5: Nye medarbeidere bør underskrive på at de vil følge de etiske retningslinjene, som en del av arbeidskontrakten

Å be nye medarbeidere underskrive på at de vil følge de etiske retningslinjene har flere fordeler. For det første bidrar det til at de gjør seg kjent med retningslinjene. For det andre vil de trolig være mindre tilbøyelige til å bryte noe de har underskrevet på. For det tredje kan det gjøre det lettere for arbeidsgiveren å reagere ved brudd på retningslinjene. I sum kan dette bidra til å hindre uetisk atferd i kommunen.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Etisk standard Bærum kommune
- Etiske regler for ansatte i Oslo kommune
- Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i Kristiansand kommune
- Rammeverk for etiske retningslinjer (KS)

ARBEIDSSOMRÅDE 3: RISIKOANALYSER FOR Å AVDEKKE SÅRBARE OMRÅDER OG PROSESSER

Hensikten med risikoanalyser er å finne ut hvordan etikk- og antikorrupsjonsarbeidet bør innrettes og hva som bør prioriteres. Kommunen har begrensede ressurser som skal fordeles på en effektiv måte. Ved å gjennomføre risikoanalyser kan en få frem hvor det er størst fare for uetisk atferd og korrupsjon. Kartlegging og analyse av risiko er derfor et nødvendig utgangspunkt for å vurdere og etablere risikoreduserende tiltak.

Risiko for uetisk atferd og korrupsjon oppstår spesielt i situasjoner der kommunen forvalter goder og avgjørelser som kan ha stor økonomisk betydning for den enkelte (for eksempel innkjøpsmidler og regulering av arealer til utbygging), og der det gjøres skjønnsmessige vurderinger som er vanskelige å etterprøve.

Risiko for uetisk atferd og korrupsjon bør analyseres både på administrativt og politisk nivå. Kort forklart kan en risikoanalyse gjøres ved å forsøke å besvare tre grunnleggende spørsmål:

Hvor og hvordan kan uetisk atferd og korrupte handlinger skje i virksomheten?

Hvor sannsynlig er disse hendelsene?

Hvilke konsekvenser kan hendelsene ha?

Basert på en slik risikokartlegging kan kommunen eller enkelte virksomheter i kommunen sette sammen et helhetlig bilde av risikoen for uetisk atferd og korrupsjon, og på grunnlag av det prioritere risikoreduserende tiltak. Analysen kan gjøres enkelt eller mer formelt, avhengig av behov og ressurser.

Råd 1: Kommunen bør jevnlig kartlegge hvilke prosesser som er mest utsatt for risiko for uetisk atferd og korrupsjon

Risikobildet forandres hele tiden ettersom organisasjonen utvikles og omverdenen forandres. Det er derfor viktig å oppdatere risikoanalysene. Hva som er et hensiktsmessig tidsintervall for risikoanalyser varierer fra kommune til kommune og fra område til område. For områder, kommuner eller virksomheter som er kjent med at de har utfordringer, anbefales det å gjennomføre eller oppdatere risikoanalyser for eksempel hvert 1-3 år. For andre områder, kommuner eller virksomheter kan det være tilstrekkelig å gjøre dette for eksempel hvert 4-5 år.

Råd 2: Kommunen bør prioritere kartlegging av risiko for uetisk atferd og korrupsjon i kjente risikoområder som anskaffelser, plan- og byggesaksbehandling og eierstyring av kommunale selskap

Fra undersøkelser vet vi at anskaffelser, plan- og byggesaker og eierstyring av kommunale selskaper er områder hvor det er særlig risiko for uetisk atferd og korrupsjon. Det skyldes blant annet at det på disse områdene forvaltes betydelige ressurser og knappe ressurser, som til dels blir skjønnsmessig fordelt. Risikoanalyser rettet mot disse områdene bør derfor prioriteres.

Råd 3: Kommunen bør iverksette risikoreduserende tiltak når det avdekkes risiko for uetisk atferd og korrupsjon

Når risiko avdekkes er det behov for handling. Inspirasjon til mulige tiltak finnes blant annet i denne listen med råd for etikkarbeid.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Veileder i gjennomføring av risikoanalyser for uetisk atferd i «Beskytt kommunen! Håndbok i antikorrupsjon» (KS/ Transparency International) (side 26-27)
- Oppsummering fra Risiko- og sårbarhets (ROS) analyse: etikk og antikorrupsjon i Drammen kommune
- Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll fra KS

ARBEIDSSOMRÅDE 4: KLAR ROLLE- OG ANSVARSFORDELING

En klar rolle- og ansvarsfordeling har en viktig funksjon i forebygging av uetisk atferd og korrupsjon. Ved å fordele ansvar og makt på flere posisjoner, oppnår kommunen «checks and balances». Kommunestyret og fylkestinget har en plikt til å definere ansvarsfordeling gjennom delegasjonsreglementet i kommunelovens paragraf 39.

Kommunen skal sikre en klar rolle- og ansvarsfordeling, både mellom de folkevalgte og administrasjonen og innad i administrasjonen sentralt og i de forskjellige virksomhetene. Det er viktig at rolle- og ansvarsfordeling ikke bare eksisterer på papiret, men at denne følges i praksis.

Råd 1: Administrativ og politisk ledelse bør arbeide aktivt for å opprettholde en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom folkevalgte og administrasjonen

En klar rolle- og ansvarsfordeling mellom administrasjonen og folkevalgte i kommunestyret er grunnleggende viktig. Administrativ og politisk ledelse har ofte et tett samarbeid. I noen kommuner vil kommuneledere og politikere også ha en privat relasjon gjennom personlige vennskap eller annet. I slike tilfeller er det ekstra viktig å være oppmerksom på rolle- og ansvarsfordelingen.

Råd 2: Kommunen bør arbeide aktivt for å opprettholde klar rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike avdelinger og medarbeidere innad i administrasjonen

Klar rolle- og ansvarsfordeling innad i administrasjon sentralt og i de ulike virksomhetene i kommunen er viktig for å forebygge uetisk atferd og korrupsjon. For å hindre at relasjoner visker ut rolle- og ansvarsfordelingen er det viktig at kommunen gjør at aktivt arbeid for å opprettholde og tydeliggjøre rolle- og ansvarsfordelingen, for eksempel mellom personalfunksjonen/avdelingen og virksomhetsledere, og økonomi/regnskapsfunksjonen/avdelingen og virksomhetsledere. Klar rolle- og ansvarsfordeling er ikke til hinder for viktig samarbeid på tvers i kommunens virksomhet.

Råd 3: Administrasjonssjef og ordfører bør jevnlig gjøre rede for hvordan ulike deler av administrativ og politisk ledelse opprettholder en klar rolle- og ansvarsfordeling i praksis

Hovedansvaret for å opprettholde rolle- og ansvarsfordelingen mellom administrasjon og politikk ligger hos administrasjonssjefen og ordføreren, og er omtalt i Kommuneloven. Kommunestyret kan be administrasjonssjefen og ordføreren jevnlig redegjøre for dette. En slik redegjørelse kan gi viktig informasjon til andre i kommunen og innbyggerne generelt, samt sikre at administrasjonssjefen og ordføreren engasjerer seg i problemstillingen.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- KS Folkevalgtprogram om samspillet politikk og administrasjon (kapittel 4)
- Delegeringsreglement (Asker kommune)
- Delegeringsreglement (Frogn kommune)

Relevant lovverk/forskrift

- Kommuneloven

ARBEIDSSOMRÅDE 5: KOMMUNENS KONTROLLUTVALG

Kontrollutvalget skal føre tilsyn og kontroll med kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. Et velfungerende system for kontroll er avgjørende i kommunens arbeid for å forebygge og avdekke uetisk atferd og korrupsjon. Gode kontrollrutiner øker sjansen for at uetisk atferd og korrupsjon blir oppdaget og virker dermed forbyggende.

Råd 1: Kontrollutvalget bør ha fokus på å avdekke uetisk atferd og korrupsjon

Å bidra til å avdekke uetisk atferd og korrupsjon er en viktig del av kontrollutvalgets rolle, og bør settes høyt på dagsordenen.

Råd 2: Kontrollutvalget bør få gjennomført kontroller på grunnlag av risikoanalyser og mistanke om uetisk atferd

For å forebygge og hindre uetisk atferd og korrupsjon bør kontrollutvalget konsentrere sitt arbeid på områder med høy risiko for uetisk atferd og korrupsjon. Dette kan oppnås ved å velge ut områder på grunnlag av risikoanalyser, i tillegg til områder der det er konkrete mistanker om uetisk atferd.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Veileder til medlemmer av Kontrollutvalget – fokus på kommunal kvalitet (KS og NKRF)
- Kontrollutvalgsboken

Relevant lovverk/forskrift

- Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

ARBEIDSSOMRÅDE 6: INTERNKONTROLL MED FOKUS PÅ UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

Internkontroll handler i prinsippet om å ha styring og kontroll med tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse, og at de sentrale støtteprosessene utføres i tråd med politiske mål, faglige krav, lover og regelverk. Internkontroll er administrasjonens styringssystem. En god internkontroll inneholder elementer som skal bidra til å forhindre og avdekke uetisk atferd og korrupsjon, og rette opp uheldig praksis

Råd 1: Rutiner for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon bør inngå som en del av internkontrollen

Å forebygge uønskede hendelser og hindre myndighetsmisbruk er eksplisitte mål med internkontrollen. For å oppnå disse målene og hindre uetisk atferd og korrupsjon spesielt, er det behov for rutiner for dette i internkontrollen.

Råd 2: Internkontroll for å hindre uetisk atferd og korrupsjon bør gjennomføres på grunnlag av risikoanalyser og mistanke, samt i form av stikkprøver

Internkontrollen bør innrettes slik at det blir et effektivt virkemiddel for å forebygge og avdekke uetisk atferd og korrupsjon. Den bør både være systematisk og samtidig ha et tilfeldig element som gjør at uetisk atferd kan avdekkes i alle deler av organisasjonen.

Kontroller bør i stor grad gjøres på grunnlag av risikoanalyser og mistanke (for eksempel som følge av tips fra brukere eller leverandører). For å forebygge uetisk atferd er det viktig at det i tillegg gjennomføres tilfeldige prøver (stikkprøver) av beslutninger og prosesser, uavhengig av risikoanalyser og mistanke. De tilfeldige prøvene vil i mange tilfeller ikke finne at det er skjedd noe uetisk. Deres verdi ligger i at de kan gi en effektiv forebyggende virkning for organisasjonen som helhet.

Råd 3: Administrasjonssjefen bør jevnlig redegjøre overfor kommunestyret om hvordan internkontroll brukes for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon

Administrasjonssjefen har det overordnede ansvaret for internkontrollen. For å sikre at internkontrollen også bidrar til å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon er det viktig at kommunestyret, som har det overordnede ansvaret for egenkontrollen, holdes informert om arbeidet. Dette kan sikres ved at administrasjonssjefen på jevnlig basis redegjør for kommunestyret hvordan internkontroll brukes for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon.

Redegjørelsen kan for eksempel gjøres muntlig for kommunestyret og/eller inngå som en del av årsberetningen fra administrasjonen. Kommuneleien (kapittel 8 § 48) stiller krav om at det i årsberetningen skal [...] redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Veileder Rådmannens internkontroll – Hvordan få orden i eget hus (KS)
- Regjeringens sider med lenker til relevant lovverk rundt egenkontroll i kommuner
- Eksempel på årsberetning og rapportering (Asker kommune, side 11-12)

Relevant lovverk/forskrift

- Kommuneleien (kapittel 8 § 48)

ARBEIDSSOMRÅDE 7: VARSLINGSORDNING FOR Å AVDEKKE KRITIKKVERDIGE FORHOLD

Å varsle er å si fra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen til noen som kan gjøre noe med det. Begrepet «et varsel» kan omfatte både uformelle, muntlige beskjeder til nærmeste leder, og formaliserte prosesser gjennom skriftlige varslingskanaler. En varslingsordning skal bidra til at medarbeidere tør å si fra om kritikkverdige forhold, og dermed til å forhindre og forbedre disse.

Virksomheter med minst fem arbeidstakere skal ha varslingsrutiner. Flere kommuner har også tiltak som går utover lovens krav, som for eksempel anonyme varslingskanaler og tipsmottak for innbyggere.

Råd 1: Kommunen bør anerkjenne verdien av varsling og arbeide for et godt yringsklima

Kommunen har i henhold til arbeidsmiljøloven plikt til å oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt yringsklima. Noen mulige tiltak i denne sammenheng er å informere om hva varsling er, hva verdien er for kommunen, samt anerkjenne varslere.

Råd 2: Kommunen bør gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold

Arbeidsmiljøloven gir vern mot gjengjeldelse av varsling og stiller krav til at det skal finnes en varslingsordning i kommunen. I tillegg til å tilfredsstille lovens krav er det viktig at det i kommunen i praksis er enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold, både muntlig og gjennom formelle kanaler.

For å bidra til å gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold bør det være klart for ansatte hva som kan regnes som kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass og hvordan de på ulike måter kan varsle om dem. Åpne diskusjoner på enkelte arbeidststeder kan være et godt tiltak. Det er viktig at varslingsrutinene legger til rette for enkle og ubyråkratiske måter å varsle på når det er mulig, for eksempel muntlige beskjeder til ledere og tillitsvalgte, i tillegg til formelle prosesser når det er nødvendig.

Råd 3: Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder

I tilfeller der det varsles om en kollega på samme nivå eller i en annen avdeling, vil det ofte være hensiktsmessig å varsle til sin egen leder. Dette kan enten skje gjennom en muntlig beskjed, eller en mer formell prosess når det er nødvendig. En utfordring oppstår imidlertid når lederen er ansvarlig for det kritikkverdige forholdet som arbeidstakeren vil varsle om, eller ikke reagerer på varslere om andre. I slike tilfeller er det viktig at medarbeideren kan si fra om det kritikkverdige forholdet til andre enn sin egen leder.

For å kunne varsle om egen leder kan det være en fordel om det er mulig å varsle konfidensielt. Konfidensialitet innebærer at varslersens identitet er kjent for den som mottar varselet, men ikke for dem det varsles om. Kommunen kan også vurdere å legge til rette for at varsling skjer anonymt for å styrke beskyttelsen av varsleren.

I noen tilfeller vil det etter varslersens oppfatning være personer på toppnivå i kommunen som er ansvarlig for det varsleren mener er kritikkverdig. Av den grunn bør varslingsrutiner beskrive hvordan og til hvem arbeidstakere da skal varsle til. Det kan også varsles eksternt, for eksempel til offentlige tilsynsmyndigheter. I en del tilfeller vil varslere om kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere varslere.

Råd 4: Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere kjenner til varslingsrutinene og varslernes rettigheter

Kjennskap til varslingsrutiner og varslersens rettigheter øker sannsynligheten for at arbeidstakere vil si fra om kritikkverdige forhold. Kommunen bør derfor undersøke om arbeidstakerne kjenner til varslingsrutinene og varslersens rettigheter. Undersøkelsen kan i seg selv øke bevisstheten rundt varsling, samt avdekke eventuelt behov for kompetansebygging.

Råd 5: I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

Varsling slik begrepet brukes i arbeidsmiljøloven, omfatter tilfeller der arbeidstakere (også innleide) sier fra om kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det.

Som et supplement til varsling fra arbeidstakere, kan tips fra brukere, leverandører og innbyggere generelt være en viktig kilde til informasjon om kritikkverdige forhold i kommunen. Kommunen bør derfor innrette trygge tipsmottak også for personer som ikke er ansatt i kommunen. I en del tilfeller vil tips om

kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere tips fra publikum.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Ytringsfrihet og varsling - veileder for kommuner og fylkeskommuner (KS)
- Hva er varsling – temaside fra Fritt ord
- Varslingsrutiner i Gran kommune

Relevant lovverk/forskrift

- Arbeidsmiljølovens bestemmelser om varsling

ARBEIDSOMRÅDE 8: ÅPENHET OG INNSYN FOR OFFENTLIGHETEN

Åpenhet og innsyn innebærer at omverden får se hvordan kommunen drives og hvordan beslutninger tas. Åpenhet og innsyn gjør at flere utenfor kommunen, inkludert media, får mulighet til å avdekke eventuelle kritikkverdige forhold. Dette kan bidra til å forebygge uetisk atferd og korrupsjon.

Råd 1: Kommunen bør gi medarbeidere en praktisk veiledning om hvilken type informasjon som skal og ikke skal unntas offentlighet

Visse typer informasjon skal unntas offentlighet. Dette er definert i lov og regler, og gjelder for eksempel personopplysninger. Det kan imidlertid oppstå usikkerhet om hvilke opplysninger som er omfattet av hvilke regler for offentliggjøring. Dette kan igjen føre til at for mye eller for lite unntas offentlighet. Som en støtte for medarbeidere bør ansvarlige ledere derfor sørge for at det gis praktisk veiledning i hvilke typer informasjon som skal og ikke skal unntas offentlighet.

Råd 2: Veiledningen bør legge vekt på meroffentlighetsprinsippet

Et godt prinsipp i spørsmål om hva som bør offentliggjøres er meroffentlighetsprinsippet. Prinsippet innebærer, i henhold til Justisdepartementets rundskriv G-18/2001, at «vedkommende forvaltningsorgan alltid skal vurdere om et dokument likevel skal gjøres kjent helt eller delvis, selv om det etter bestemmelser i loven kan unntas fra offentlighet, og at det bør gi innsyn dersom omsynet til offentlig innsyn veg tyngre enn behovet for unntak».

Råd 3: Kommunen bør gjøre det enkelt for publikum å bli kjent med beslutningsprosesser, forvaltningspraksis, tjenesteyting og -kvalitet.

For å oppnå åpenhet og mulighet for innsyn er det ikke tilstrekkelig at informasjonen er offentlig tilgjengelig. For å kunne anvendes i praksis bør informasjonen også være lett tilgjengelig. Dette innebærer også åpne møter i folkevalgte organer i henhold til kommuneloven. Andre måter å gjøre informasjon tilgjengelig på er nettløsninger for publisering av informasjon og uthenting av dokumenter og data. Det bør være lett å finne, oversiktlig og enkelt å bruke.

Råd 4: Kommunen bør gjennomføre tilfeldige kontroller av saker og informasjon unntatt offentlighet og vurdere om offentlighetsloven etterleves

Kommunen bør følge opp hvilken type informasjon som unntas og ikke unntas offentligheten. Dette skal sikre at det er god åpenhet om kommunens drift og beslutninger, samt at mulighetene for innsyn ivaretas. Tilfeldige kontroller (stikkprøver) av hvilken type informasjon som unntas offentligheten er en effektiv måte å følge opp dette på.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Felles reglement for åpenhet, innsyn og informasjon for Lillesand kommune
- Informasjonsreglement – åpenhet, innsyn og informasjon (Gjerstad kommune)

Relevant lovverk/forskrift

- Kommunelovens § 31.Møteoffentlighet
- Offentlighetsloven

ARBEIDSSOMRÅDE 9: BRUKE MULIGHETENE I DIGITALISERING FOR Å HINDRE UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

Digitalisering gir nye muligheter for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. For eksempel kan digitale løsninger sikre at vedtak ikke kan fattes uten at personer med nødvendige fullmakter har godkjent saken. Videre kan digitalisering gi nye muligheter til etterprøvnbarhet av beslutningsprosesser og brukes i opplæringsformål.

Råd 1: Der det er mulig bør kommunens medarbeidere bruke digitale saksbehandlingssystem som sikrer at saksbehandlere kun har tilgang til egne saker, at spor lagres, og at personer med rett fullmakt må godkjenne saker før endelige vedtak

Digitale saksbehandlingssystemer brukes i de fleste tjeneste- og arbeidsområder i kommunen. Slike systemer kan forhindre misbruk og uetisk atferd, for eksempel ved at fullmakter til saksbehandlere er begrenset til egne saker og at tredjepersoner med riktige fullmakter må godkjenne saker. De digitale systemene bør innrettes slik at spor lagres og beslutningsprosesser kan etterprøves. I en del systemer kan det i tillegg være aktuelt å opprette systemvarsler til ledere ved mistenkelig atferd i saksbehandlingen. Dette kan være nyttig i for eksempel plan- og byggesakssystemer, samt digitale anskaffelses/konkurransgjennomføringsverktøy.

Råd 2: Kommunen bør arbeide aktivt for at digitale løsninger innrettes på en måte som hindrer uetisk atferd og korrupsjon

Digitalisering er en pågående prosess og foregår i høyt tempo i mange deler av kommunesektoren. Når det investeres i nye digitale løsninger, er det viktig at kommunen på relevante områder også tenker på hvordan løsningene kan bidra til å hindre uetisk atferd og korrupsjon.

Råd 3: Kommunen bør bruke potensialet i digitale løsninger for å gi økt åpenhet og innsyn i kommunenes arbeid

Digitale løsninger kan hjelpe til å samle informasjon om kommunenes aktivitet og gjøre den enklere tilgjengelig. De vil gi økt åpenhet og lettere mulighet for innsyn, som igjen kan forhindre uetisk atferd og korrupsjon. Et godt eksempel på god digital informasjon er internettløsninger med kart over pågående plan- og byggesaker.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Digitaliseringsstrategien i KS
- Planinnsyn - internettløsning for kart over plan- og byggesaker i Oslo kommune

Arkivsak-dok. 18/00109-16
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg	02.09.2019

SAK V-42/19 OPPFØLGING AV SELSKAPSKONTROLL I MHBR IKS.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering og anser revisjonsrapporten som fulgt opp.

Vedlegg:

1. Tilbakemelding fra Midt-Hedmark Brann og redning, mottatt 19.8.19.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet saken i møtet den 18.3.19, sak 16/19 med følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget tar foreløpig saken til orientering.
2. Sekretariatet innhenter utpå høsten informasjon om saken fra sekretariatet i Sør-Østerdal
3. Saken settes opp igjen til behandling i septembermøte i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget i Våler behandlet i møtet 14.5.18, sak 34/18 en rapport knyttet til Varslingsrutiner i MHBR IKS. Kontrollutvalgene i de 10 eierkommunene til Midt-Hedmark Brann- og Redningsvesen IKS (MHBR) bestilte i mai/juni 2017 en selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskapet. Bakgrunnen var at det i mars måned 2017 hadde vært flere omfattende artikler i Dagbladet som omtalte varslingsaker og håndtering av disse i Midt-Hedmark Brann og redningsvesen IKS. Bestillingen ble sendt til Hedmark Revisjon IKS.

Formålet med selskapskontrollen var å kartlegge og vurdere om MHBR har etablert varslingsrutiner slik arbeidsmiljøloven foreskriver at man skal ha og om de etterleves.

Prosjektet skulle besvare følgende problemstillinger:

1. Hvordan har ansvarlig ledelse i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen håndtert dokumenterte henvendelser med påstander om kritikkverdige forhold/varsler fra ansatte i perioden 2010-2017?
2. Har Midt-Hedmark brann og redningsvesens håndtering av henvendelsene under problemstilling 1) vært i tråd med gjeldende regelverk?

Revisjonens konklusjoner var som følger:

Vi anbefaler at selskapet i sitt varslingsreglement åpner for at det kan være en ekstern varslingskanal som trer inn når saken ikke kan behandles av selskapets interne varslingskanaler. På generelt og prinsipielt grunnlag er vi også av den oppfatning at styreleder trenger enn sparringspartner når varslingsgjelder selskapets øverste leder. Det eksterne varslingsinstituttet kan da inneha denne rådgivingsfunksjonen og bistå styreleder. En slik løsning vil også kunne sikre større tillit nedover i organisasjonen i forhold til at varslingsaker som involverer øverste leder ivaretas på en objektiv måte.

Med bakgrunn i denne konklusjonen kom revisjonens med følgende anbefalinger:

- Tydeliggjøring av varslingsmottakers rolle, det gjelder både i forhold til linjen, verneombud og styret, og at formaliteter i større grad overholdes.
- Etablere en ekstern varslingskanal som kan benyttes når saken ikke kan varsles eller behandles internt. Vurdere om styreleder kan ha den eksterne varslingskanalen som en sparringspartner når det kommer varslingsaker som styreleder skal håndtere.
- Gi regelmessig ajourført informasjon til ansatte om selskapets varslingsrutiner.
- Gjenoppbygge tilliten til selskapets varslingskanaler.
- Etablere en enkel årlig rapporteringen fra administrasjonen til styret mht om selskapet har varslingsaker som det jobbes med uten angivelse av innhold og nivå.
- Sørge for å ha tilstrekkelig kapasitet ved gjennomføring av vurdering og faktaundersøkelser. I større grad dokumentere med skriftlige referater fra møter som avholdes, der alle parter signerer.
- Selskapets varslingsrutiner håndteres fra 2017 sammen med andre avvik i selskapets dokumentasjons- og avvikssystem Landax. Selskapet må ha sikre rutiner som sikrer at bare de ansatte som har en varslingsfunksjon er dem som får fysisk tilgang til disse personsensitive opplysningene, samt at oppbevaringen av dokumentene er betryggende i forhold til innføring av GDPR med virkning fra 23.05.2018.

Revisjonen skrev videre i sin rapport:

Selv om det ligger utenfor de problemsstillinger revisor skulle besvare opp, vil de anbefale eierne ved neste revisjon av selskapsavtalen om å se på styresammensetningen. Det at hver eierkommune skal ha sitt medlem i styret er ikke i tråd med KS anbefaling om kommunal eierstyring. Styret skal ivareta selskapets interesser og ikke eierkommunenes, og må ha en kompetansesammensetning som er riktig sett fra selskapets ståsted. Eierkommunenes interesser skal ivaretas i representantskapet.

Styret bør etter revisjonens vurdering ikke ha mer enn 4-5 medlemmer, og representantskapet må velge disse etter innstilling fra en valgkomite utpekt av og blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen kan godt ha en instruks å arbeide ut ifra som angir hvilke kompetanse som er viktig å ha i styret i et brann- og redningsselskap som er organisert som et interkommunalt selskap.

Rapporten ble etter behandlingen i kontrollutvalget sendt til kommunestyret, som vedtok følgende i møtet 25.6.18, sak 044/18:

1. Kommunestyret ser alvorlig på den situasjonen som er i selskapet.
2. Kommunestyret ber representantskapet følge opp de anbefalinger som er gitt i rapporten. Spesielt vil en henlede oppmerksomheten på følgende pkt.:
 - De anbefalinger som er gitt vedrørende varslingsrutiner.
 - Arbeidet med å gjenreise tillit.

Videre de klare anbefalinger som blir gitt vedrørende styret:

 - Ansvar, aktivitetsplikt, opplysningsplikt og forvaltningsplikt.
 - Antall styremedlemmer, styresammensetning og rekruttering av medlemmer med relevant kompetanse for selskapet.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget i Våler om å følge opp saken ved å etterspørre hvordan anbefalingene er fulgt opp.

Kontrollutvalget satte opp denne saken til behandling i møtet 21.1.19 og ba Våler kommunes medlemmer i representantskapet om en tilbakemelding på saken. Ettersom kontrollutvalget da ikke fikk noen annen tilbakemelding enn at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe som skulle arbeide med revisjonsrapporten, ble saken utsatt fra kontrollutvalgets side.

Vi har forstått at arbeidsgruppa skulle levere en sluttrapport, som skulle behandles på møte i representantskapet i april 2019. Vi har derfor bedt selskapet om å oversende denne rapporten til kontrollutvalget.

Sekretariatsleder har vært i kontakt med Sekretariatet for kontrollutvalgene i Sør-Østerdal og de bekrefter at de ikke har fulgt opp denne saken ytterligere.

Arbeidsgruppas rapport ble mottatt 19.8.19 og ligger som vedlegg til saken, sammen med styreprotokollen fra 17.6.19. Det ser ut til at revisjonsrapporten har blitt tatt på alvor, og anbefalingene anses fulgt opp eller antas vil bli fulgt opp gjennom de tiltakene som er iverksatt.

Styreprotokoll Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

Sted/dato: Rendalen kommunehus, mandag 17. juni 2019 kl. 10.00

Tilstede:

Styreleder	Sven Inge Sunde
Nestleder	Jorunn Graff Bjørnersen
Styremedlem	Bjørn Åsen
	Lage Trangsrud
	Ann Turid Johansen
	Hilde Riseng
	Morten Gustu
	Tommy Kristoffersen
	Eva Nyhus
	Anders Øverby
	Terje Haugland

Vararepr.

Brannsjef	Trond Joar Kjenstadbakk
Stabssjef	Øystein Aamodt
Økonomirådg.	Linda Alette Løkken
Referent:	Lena Lundby

Forfall: Tone Hagen

Styreleder Sven Inge Sunde ønsket alle velkommen til møte.

Saksnr. Sak

09/19	GODKJENNING AV MØTEINNKALLING, SAKLISTE OG REFERAT FRA FORRIGE MØTE Forslag til vedtak: Innkalling, sakliste av 11. juni 2019 og referat fra forrige møte ble godkjent, og styreleder erklærte møtet for lovlig satt. Saksopplysninger: Møteleder refererte til innkalling av 11.juni 2019, med spørsmål om styret hadde innvendinger mot innkalling og sakliste. Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
10/19	STATUS INFORMASJON PR. D.D. Brannsjefen informerte om følgende temaer: ➤ Leveranser og overordnede mål ble gått igjennom fra alle avdelingene pr. mai 2019. ➤ Grunnkurs deltid 2019 er gjennomført for 19 deltakere i kommunene i nord, hvor alle avsluttet med nettbasert eksamen hvor alle deltakerne bestod. ➤ Beredskap: - Har hatt en periode med flere sykemeldinger og pappaperm som er krevende ifht. bruk av vikarer. - Lyst ut deltidsstilling som brannkonstabel i Elverum hvor det var 11 søkere. Har gjennomført intervju med fysisk test i uke 24. - Møte med Operativ ledergruppe ble gjennomført i Trysil 29. mai for alle

	utrykningslederne i MHBR IKS, tema var lederskap og skogbrann. - Vi har etablert et konsept/rutine for skogbrannreserven. - Vi har økende oppdrag med bistand for helse. Vil bli et møte med Sykehuset Innlandet 24. juni om problematikken. Diskusjon rundt bistand fra Norsk Luftambulans, forslag om at brannsjefen lager en kronikk om saken sett fra brannvesenet sin side. - Kurs vedrørende førerkort klasse C er gjennomført for 12 deltakere, hvor 11 har fullført oppkjøringen pr. d.d. ➤ Forebyggende/Feiing: - Jobber med oppfølging av revisjonstilsynet som er sendt ut til alle eierkommunene. - Gjennomført uanmeldt tilsyn på flere utesteder i Trysil helga uke 14. - Gjennomført 6. klasse undervisning i kommunene i sør for ca. 410 elever. - Ny nasjonal nettside ble lansert 3. juni hvor MHBR IKS er med, hvor det kan meldes inn bekymringsmeldinger vedrørende brann, www.branntips.no - Bjørnis er godt i gang med besøk på alle brannstasjonene, hvor barna kommer til stasjonen i hver enkelt kommune. Har blitt veldig godt mottatt av både de ansatte og barna. - Bålbrenning har en tidligere måtte søkt på, men nå er det melding om bål som gjelder. - Feierne har nå begynt med feiing og har i tillegg begynt med tilsyn/feiing på fritidsboliger. ➤ Kompetanse: - Har gjennomført to dager med introduksjon i systematisk ledelse for Innherred brann- og redning, hvor det var med 18 deltakere. - Har begynt å se på utvidelse av kompetanseplan, som nå vil bli delt på 2 nivåer. - Gjennomført nasjonalt grunnkurs 4.-6. juni i regi Norges brannskole. ➤ Div.: - Grenseredningsrådsmøte for 2019 er gjennomført, som består av nødetater i Innlandet, Värmland og Dalarna. Viktig tema på møtet var flyplassen i Sälen. Skal ha en øvelse i Sälen til høsten med flyplass som tema. Bistandsavtale fra 2005 med nabokommune i Sverige skal oppdateres nå. - ROS-arbeid i MHBR IKS er godt i gang med oppdatering nå, hvor det gjennomføres møter med beredskapskontakter i kommunene. - Brannsjefutvalg Innlandet har startet et prosjekt, «Skogbrannberedskap Innlandet». - Helseprofil M3 Helse er gjennomført for alle ansatte, som er nytt i 2019. Mottatt rapport fra M3 Helse vil bli behandlet i AMU til høsten.
11/19	ØKONOMISK RAPPORT 1. TERTIAL 2019 Forslag til vedtak: Styret tar den fremlagte økonomiske rapporten for første tertial til etterretning. Saksopplysninger: På grunn av sykdom i administrasjonen ble økonomirapporten delt ut på styremøte. <i>Økonomirådgiver gikk igjennom økonomirapporten pr. 30.04.2019. Største utfordringen er feieravd. ifbm. utførelse av feiing/tilsyn på fritidsboliger. Diskusjon rundt organisering av dette i framtida. Ønskelig med en revidering av utførelsen og ha det som sak på styremøte i løpet av 1. halvår 2020.</i>

	<i>På beredskap så er det en utfordring ifht. at vi har mottatt faktura fra Vakt og Alarm som gjelder trygghetsalarmer for 2018 nå i 2019. På variable inntekter ligger vi bak budsjett, men det vil endre seg i løpet av 2. halvår. På kompetanse har ikke inntektene kommet ennå i 2019, men noe vil komme nå innen sommerferien. Kompetanseavdelingen er under implementering og det vil ta noe tid før den leverer med hensyn til inntekter fullt ut.</i> <i>Viktig å se på budsjettet videre framover på styreseminaret i september.</i> Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
12/19	OPPFØLGING AV REPRESENTANTSKAPSMØTE SAK; REVISJONSRAPPORT Forslag til vedtak: Styret tar samtlige anbefalinger til etterretning gjennom konkret oppfølging beskrevet i saksframlegget for hver av de 8 anbefalingene. Styret registrerer med tilfredshet at momentene som revisjonsrapporten fremhevet og arbeidsgruppen har behandlet i all hovedsak er implementert og iverksatt i selskapet. Saksopplysninger: Representantskapsmøte 29.04.19 sak 6/19 fattet følgende vedtak i sak om oppfølging av revisjonsrapport fra Hedmark revisjon: Representantskapet stiller seg bak arbeidsgruppens anbefalinger og ber styret om å følge opp de tiltakene som fremkommer av rapporten. Arbeidsgruppen som besto av representanter fra representantskapet og rådmenn i eierkommunene, hadde følgende formål; å komme med en anbefaling på revisjonsrapporten som er mottatt fra Hedmark revisjon IKS basert på behandling og vedtak i den enkelte kommune. Arbeidsgruppen gir i sin rapport konklusjoner og anbefalinger på de 8 områdene som revisjonsrapporten viser til. Mye godt oppfølgingsarbeid er gjort i MHBR i løpet av 2018 og 2019. Som konkretisering av anbefalingene Representantskapet har vedtatt gjennomføres følgende oppfølgingsiltak fra styret: Anbefalingene følges opp på følgende måte av styret: - Anbefaling 5 – årlig rapportering til varslings: Innføres som eget punkt i årsrapporten fra og med 2019. Forhold av betydning i forhold til anbefaling 1, 2, 3 og 4 omtales også. - Anbefaling 1 – Varslingsrutiner: Innarbeides og beskrives i MHBR rutiner. Se anbefaling 5. - Anbefaling 2 – Ekstern varslingskanal: Anbefalt varslingskjede innarbeides og beskrives i MHBR rutiner. Se anbefaling 5. - Anbefaling 3 – Informasjons varslingsrutiner: Innførte rutiner vedlikeholdes ved behov. Se anbefaling 5. - Anbefaling 4 – Tillit til varslingskanal: Se anbefaling 5. - Anbefaling 6 – Kapasitet undersøkelser og rutiner for skriftlig referat: Betydningen av skriftlige referat i varslingsaker understrekes i MHBR rutiner og informasjon. - Anbefaling 7 – Rutiner dokumentasjonssystem: LANDAX implementeres for alle ansatte i løpet av 2019 og benyttes som dokumentasjonssystem for MHBR rutiner om varslings. Av personvern hensyn i tråd med GDPR dokumenteres varslingsaker i WEB-sak. - Anbefaling 8 – Styresammensetning: Til bruk for valgkomite utarbeide utgående styre en oversikt over relevant kompetansebehov for neste styreperiode. Ved et tidlig styremøte for nytt styre settes styrearbeid og roller/kommunikasjon konkret i forhold til MHBR struktur og behov på sakskartet. Utvikling av kompetansebehov for nytt styre i kommende styreperiode settes på agendaen ved planlagt styreseminar 16.-17. september. <i>Styreleder ga en utfyllende informasjon om bakgrunnen for anbefalingene. Viktig at årsrapporten må ha med disse punktene, administrasjonen tar det til etterretning.</i>

	Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
13/19	SPØRREUNDERSØKELSE TIL KOMMUNENE Forslag til vedtak: Styret tar resultatene til orientering. Momenter fremkommet i undersøkelsen tas med i styrets arbeid med ny strategisk plan. Saksopplysninger: Resultatene som fremgår fra spørreundersøkelsen danner deler av grunnlaget for styrets strategiarbeid. Undersøkelsen er nå gjennomført i alle våre 10 eierkommuner, samt at Åsnes som samarbeidskommune har deltatt i samme undersøkelse. Det er relativt beskjedent med momenter som er kommentert av kommunen i undersøkelsen. En foreløpig analyse av svar og kommentarer kan tyde på at selskapet har et utviklingspotensial når det kommer til kommunikasjon og tettere dialog. Ut over det peker svarene i overvekt på at kommunene er fornøyd med de områdene som etterspørres i selve undersøkelsen. Elverum kommune har vært til god hjelp i utvikling av spørreundersøkelsen og sammenfatning av data. <i>Styreleder ga en kort informasjon om sin oppfatning av resultatene. Det er begrenset hvor mye en kan lese ut svarene da de er tildels lite utfyllende.</i> <i>Brannsjefen ga en kort info om sin oppfatning etter spørreundersøkelsen. Bl.a. er det viktig å involvere seg på kommunestyremøtene til eierkommunene.</i> <i>Det kom innspill på blanding av rollene til styremedlemmer og representantskapsmedlemmer. Styreleder har påpekt dette tidligere at styremedlemmer representerer selskapet og representantskapsmedlemmene representerer eierkommunene. Viktig at brannsjefen er med i hvert enkelt kommunestyre i løpet av perioden, og at det blir informert om dette når det starter en ny styringsperiode i 2020.</i> Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
14/19	EVENTUELT - Hilde Riseng tok opp vedrørende brannstasjon i Våler. Brannsjefen har nå fått brev fra Våler kommune, hvor de har to alternativer til brannstasjon. Det er å utvikle brannstasjon der den er i dag eller bygge nytt. Dette skal behandles i formannskapet i september. Brannsjefen følger opp saken. - Status Åsnes kommune pr. i dag et at formannskapet har forslag om at det skal søkes om eierskap i MHBR IKS. Kommunestyret i Åsnes skal behandle saken den 24.06.2019. - Dødsfall av en ansatt i Trysil pga. sykdom. Neste styremøte/-seminar 16.-17. september 2019 i Trysil fra lunsj til lunsj.

Møtet hevet kl. 12:00

Sven Inge Sunde
Leder

Jorunn Graff Bjørnersen

Bjørn Åsen

Nestleder

Styremedlem

Lage Trangsrud
Styremedlem

Ann Turid Johansen
Styremedlem

Hilde Riseng
Styremedlem

Morten Gustu
Styremedlem

Tommy Kristoffersen
Styremedlem

Tone Hagen
Styremedlem

Eva Nyhus
Styremedlem

Anders Øverby
Styremedlem

Terje Haugland
Styremedlem

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS

Kirkevegen 75, 2413 Elverum

Telefon: 62 43 32 30

Bank: 1822 42 07197

Org.nr.: 988 353 299

E-post: post@mhbr.no

VEDLEGG SAKNR. 12/19**Administrasjon**

Iht distribusjonsliste

Vår dato: 19.03.2019
 Vår referanse: 2015000059-11
 Arkiv: 15/59/
 Deres dato:
 Deres referanse:
 Vår saksbehandler:

Arbeidsgruppens anbefaling etter forvaltningsrevisjons rapport fra Hedmark revisjon IKS

1 BAKGRUNN

Hedmark Revisjon IKS utarbeidet en rapport etter forvaltningsrevisjon i forhold til MHBR IKS varslingsrutiner, som ble sendt til eierkommunene. Rapporten har vært til behandling og vedtak er fattet i samtlige kontrollutvalg og kommunestyre. Unntak er Rendalen kommune som etter behandling i kontrollutvalget, har hatt saken til orientering i kommunestyret. Videre var saken oppe til behandling på Representantskapsmøte for MHBR IKS 20.nov 2018.

Følgende vedtak ble fattet på møtet:

«Det blir satt ned en arbeidsgruppe med representanter fra representantskapet og rådmenn. Formålet er å komme med en anbefaling på revisjonsrapporten som er mottatt fra Hedmark revisjon IKS basert på behandling og vedtak i den enkelte kommune.

Brannsjefen og representantskapets ordfører velger ut 3 rådmenn og 3 medlemmer fra representantskapet, hvor medlemmer og rådmenn bør velges fra ulike kommuner. Samtidig bør sammensetning baseres på tilknytning til regionrådene. Representantskapets ordfører leder arbeidsgruppen. Sluttrapport fra arbeidsgruppa legges fram på møtet i april 2019 til avslutning av saken.»

Følgende medlemmer anmodes om å stille i arbeidsgruppen:

- Arnfinn Uthus – Elverum kommune/Repr.skap – Leder arbeidsgruppen
- Even Moen – Stor-Elvdal kommune/Repr.skap
- Arne Hagestrøm – Rendalen kommune/Repr.skap
- Jan Sævig – Trysil kommune/Rådmann
- Siv Stubdal Sjøvold – Tolga kommune/Rådmann
- Torill Tjeldnes – Folldal kommune/Rådmann

- Trond Joar Kjenstadbakk – Brannsjef – Sekretær i arbeidsgruppen

Følgende arbeidsmøter er avholdt:

Tirsdag 8.januar – kl 1000 – 1300

Torsdag 14.februar – kl 1000 – 1300

Begge møter er gjennomført på Stor-Stua i Stor-Elvdal/Koppang sentrum.

1.1 ANBEFALING FRA REVISJONSRAPPORT:

Under gjengis ordrett konklusjonen som er skrevet i Forvaltningsrevisjon 2018: «Varslingsrutiner i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS» utarbeidet av Hedmark Revisjon IKS på vegne av kontrollutvalgene i eierkommunene.

Rapporten har svart opp to problemstillinger, og følgende anbefalinger er lagt frem:

- *«Tydeliggjøring av varslingsmottakers rolle, det gjelder både i forhold til linjen, verneombud og styret, og at formaliteter i større grad overholdes.*
- *Etablere en ekstern varslingskanal som kan benyttes når saken ikke kan varsles eller behandles internt. Vurdere om styreleder kan ha den eksterne varslingskanalen som en sparringspartner når det kommer varslingssaker som styreleder skal håndtere.*
- *Gi regelmessig ajourført informasjon til ansatte om selskapets varslingsrutiner.*
- *Gjenoppbygge tilliten til selskapets varslingskanaler.*
- *Etablere en enkel årlig rapporteringen fra administrasjonen til styret mht om selskapet har varslingssaker som det jobbes med uten angivelse av innhold og nivå.*
- *Sørge for å ha tilstrekkelig kapasitet ved gjennomføring av vurdering og faktaundersøkelser.*
I større grad dokumentere med skriftlige referater fra møter som avholdes, der alle parter signerer.
- *Selskapets varslingsrutiner håndteres fra 2017 sammen med andre avvik i selskapets dokumentasjons- og avvikssystem Landax. Selskapet må ha sikre rutiner som sikrer at bare de ansatte som har en varslingsfunksjon er dem som får fysisk tilgang til disse personsensitive opplysningene, samt at oppbevaringen av dokumentene er betryggende i forhold til innføring av GDPR med virkning fra 23.05.2018.»*

Videre legger rapporten frem noen anbefalinger som de selv presiserer ligger utenfor selve problemstillingen rapporten skulle omhandle:

«Selv om det ligger utenfor de problemsstillinger vi skulle besvare opp, vil vi anbefale eierne ved neste revisjon av selskapsavtalen om å se på styresammensetningen. Det at hver eierkommune skal ha sitt medlem i styret er ikke i tråd med KS anbefaling om kommunal eierstyring. Styret skal ivareta selskapets interesser og ikke eierkommunenes, og må ha en kompetansesammensetning som er riktig sett fra selskapets ståsted. Eierkommunenes interesser skal ivaretas i representantskapet.

Styret bør etter vår vurdering ikke ha mer enn 4-5 medlemmer, og representantskapet å velge disse etter innstilling fra en valgkomite utpekt av og blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen kan godt ha en instruks å arbeide ut i fra som angir hvilke kompetanse som er viktig å ha i styret i et brann- og redningsselskap som er organisert som et interkommunalt selskap.»

Arbeidsgruppen vil i neste punkt gjengi hovedpunktene i drøftingene av de enkelte punkter.

2 DRØFTING

Arbeidsgruppen har valgt å drøfte og vurdere de enkelt-punktene som fremkommer av revisjonsrapportens anbefalinger. Det har i løpet av prosessen vært gode og viktige diskusjoner, hvor flere momenter og argumenter har vært løftet. En annen styrke ved arbeidet har vært en god deling av erfaringer mellom arbeidsgruppens medlemmer.

Anbefaling 1:

«Tydeliggjøring av varslingsmottakers rolle, det gjelder både i forhold til linjen, verneombud og styret, og at formaliteter i større grad overholdes.»

Det sentrale i denne anbefalingen er etter arbeidsgruppens forståelse at rutiner i selskapet vedrørende varslings er tydelige, lett tilgjengelige og godt kjent blant de ansatte. I tillegg er det viktig at det regelmessig synliggjøres og settes på dagsorden slik at det vedlikeholdes og utvikles i årene fremover.

Det gjennomføres årlige HMS-samtaler med alle mannskaper og det vil være en naturlig sted å kommunisere gjeldende rutiner og evaluere status i selskapet.

Arbeidet med å tydeliggjøre gode rutiner og gjøre de lett tilgjengelig og godt kjent blant mannskapene har vært et fokusområdet for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR IKS) i 2018. Det arbeidet må fortsette som en naturlig del av ledelse og administrasjonen av selskapet i årene fremover.

Konklusjon:

Arbeidet med gode rutiner og gjøre de allment kjent i selskapet må fortsette og bli en naturlig del av ledelse og administrasjon av selskapet.

Varslingsrutiner og hvor de finnes må implementeres som en del av de årlige HMS-samtaler med mannskaper.

Anbefaling 2:

«Etablere en ekstern varslingskanal som kan benyttes når saken ikke kan varsles eller behandles internt. Vurdere om styreleder kan ha den eksterne varslingskanalen som en sparringspartner når det kommer varslingssaker som styreleder skal håndtere.»

Rapporten anbefaler at det vurderes etablert en ekstern varslingskanal. Slik arbeidsgruppen leser anbefalingen er det spesielt med bakgrunn i to hensikter. For det første en reell varslingskanal dersom varslings karakter er vanskelig å varsle internt (f.eks. hvis varslet gjelder øverst leder – brannsjef). For det andre at dersom det blir varslet til styreleder og han/hun må behandle varslet gi denne en sparringspartner og være en faglig støtte for videre behandling.

Arbeidsgruppen er enig i at begge hensiktene som påpekes er viktige og må tas hensyn til og at det bør etableres system som håndterer det som er omtalt. Vi mener imidlertid at det kan løses på andre måter enn anbefalingen.

Ved håndtering av varslings er det spesielt to forhold som vi mener er viktig for at det skal håndteres optimalt. For det første er det etter vår mening viktig med kjennskap til organisasjonen det varsles i. Det gjelder alt fra organisasjonskjennskap til kultur og historie. Etter vår mening en kjennskap som det tar tid å sette seg inn i.

For det andre er faglig kunnskap om varsling og håndtering av et slikt system en avgjørende faktor for en vellykket behandling.

Dersom en tar inn over seg de momentene som er nevnt over – både i revisjonsrapporten og våre betraktninger kan en se for seg følgende løsning.

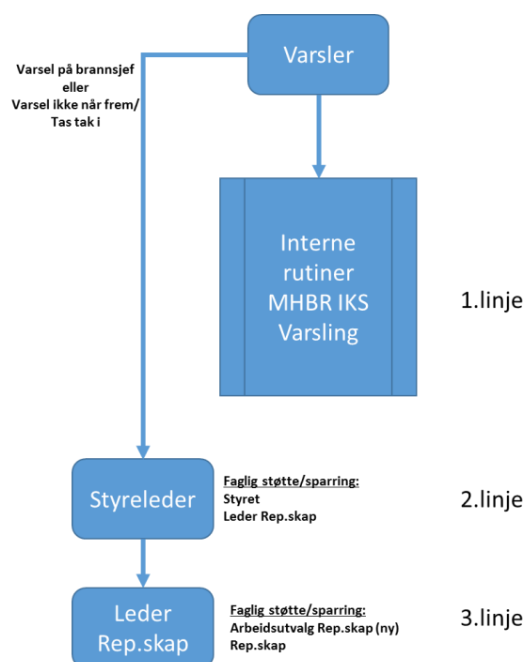
En varsling som enten går på øverste leder, eller som ikke tas tak i av øverste leder er det etter vår mening både viktig og riktig at neste ledd er styreleder i første omgang – dernest leder representantskapet. De kjenner organisasjonene godt og har best forutsetning for å kunne sette i gang de tiltak som kreves for å løse opp i saken.

For at de skal kunne raskest mulig ha støttespillere som de kan få faglig støtte gjennom anbefales det at det i representantskapet etableres et arbeidsutvalg på 3 faste personer som raskt kan tre sammen dersom en sak krever det. Arbeidsgruppen anbefaler videre at valgkomite og arbeidsutvalg er de samme personene.

På denne måten holdes saken i en vel etablert styringslinje som til daglig har dette ansvaret og de kjenner godt til selskapet, noe arbeidsgruppen mener er viktig for en rask og god behandling.

Konklusjon:

Arbeidsgruppen anbefaler at følgende varslingskjede etableres – med sparringspartner/faglig støtte (når intern varsling ikke er mulig eller når frem):

Anbefaling 3:

«Gi regelmessig ajourført informasjon til ansatte om selskapets varslingsrutiner.»

Etter arbeidsgruppens oppfatning dreier dette i hovedsak seg om å etablere gode rutiner for både oppdatering av varslingsrutiner og kontinuerlig informasjonsarbeid. Det kan synes som om at arbeidet med både utvikling av nye rutiner og informasjon er på god vei til å sluttføres i selskapet. Det blir imidlertid viktig at det følges opp med jevne mellomrom slik at en unngår at dette kun blir et stunt i forbindelse med saken som har vært.

Det gjennomføres regelmessig HMS-samtaler innen både beredskap og feiing, og det vil være et naturlig område hvor varslingsrutiner tas opp og bekjentgjøres. Det vil sikre at informasjon om

varsling og rutiner opprettholdes som fokus i tiden fremover. Videre har MHBR IKS laget rutinene og varslingsskjemaet som en plakat i foliert versjon som er hengt opp på alle stasjoner i selskapet.

Konklusjon:

De rutiner og tiltak som er utført i selskapet synes å tilfredsstille de anbefalinger som er fremkommet, og det blir nå viktig at det vedlikeholdes og eventuelt videreutvikles.

Anbefaling 4:

«Gjenoppbygge tilliten til selskapets varslingskanaler.»

Arbeid med å videreutvikle og kommunisere varslingsrutiner er det jobbet mye med ved MHBR IKS det siste året. Klarlegging av varslingsinstituttet, rutiner og hvordan hver enkelt skal forholde seg har vært sentralt i det arbeidet.

Det arbeidet kombinert med informasjonsarbeid slik det er beskrevet i punktet over gjør at arbeidsgruppen mener selskapet har kommet langt i arbeidet med å gjenoppbygge tilliten.

Konklusjon:

Det arbeidet som er utført ved MHBR IKS synes tilstrekkelig for å møte anbefalingen fra revisjonsrapporten. Det blir videre viktig at det opprettholdes et visst fokus i tiden fremover.

Anbefaling 5:

«Etablere en enkel årlig rapporteringen fra administrasjonen til styret mht om selskapet har varslingssaker som det jobbes med uten angivelse av innhold og nivå.»

MHBR IKS utarbeider en årsrapport som fremlegges for både Styret og Representantskapet årlig. For å unngå å etablere egne fragmenterte rapporter vurderes det som mest hensiktsmessig at status innarbeides som et eget punkt i årsrapporten til selskapet.

Konklusjon:

Status for eventuelle varslingssaker innarbeides som et eget punkt i årsrapporten til MHBR IKS.

Anbefaling 6:

«Sørge for å ha tilstrekkelig kapasitet ved gjennomføring av vurdering og faktaundersøkelser. I større grad dokumentere med skriftlige referater fra møter som avholdes, der alle parter signerer.»

Slik arbeidsgruppen forstår anbefalingen omhandler det to områder. For det første en kvalitativ gjennomføring av medarbeiderundersøkelser, HMS-samtaler osv. For det andre en innskjerping av rutiner hvor formelle møter som gjennomføres blir gjenstand for referat og signering.

Når det gjelder undersøkelser har MHBR IKS et samarbeid med bedriftshelsetjenesten ved M3 Helse. De støtter selskapet i planlegging, gjennomføring og evaluering av undersøkelsene. Det oppleves fra arbeidsgruppens ståsted som tilstrekkelig for å sikre en god nok kvalitet.

Med hensyn til formelle møter og referat er signalet fra MHBR IKS at det er godt innarbeidet at referat skrives og signeres der det er behov. For å ytterligere understreke viktigheten av dette forholdet, vil arbeidsgruppen anbefale at representantskapet pålegger selskapet en slik praksis.

Konklusjon:

Forholdet vedrørende undersøkelser oppfattes som gode i selskapet, og anbefaler derfor at systemet fortsetter på samme nivå som i dag.

Når det gjelder formelle referat og signering anbefales det en presisering fra Representantskapet at det er en forventning om at det innarbeides og følges opp i selskapet.

Anbefaling 7:

«Selskapets varslingsrutiner håndteres fra 2017 sammen med andre avvik i selskapets dokumentasjons- og avvikssystem Landax. Selskapet må ha sikre rutiner som sikrer at bare de ansatte som har en varslingsfunksjon er dem som får fysisk tilgang til disse personsensitive opplysningene, samt at oppbevaringen av dokumentene er betryggende i forhold til innføring av GDPR med virkning fra 23.05.2018.»

Etter det arbeidsgruppen erfarer er anbefalingen i revisjonsrapporten noe misvisende i forhold til håndtering av varsling i selskapet. Landax dokumentasjons- og avvikssystem er et åpent system for de som har tilgang – og det benyttes derfor til tilgjengeliggjøring og synliggjøring av varslingsrutiner og skjema. Selve varslingen kan ikke håndteres i dette systemet per i dag, da ordinære avvik og varsling har to vidt forskjellige krav til skjerming og åpenhet.

Landax er derfor primært for tilgjengeliggjøring av rutinen for varsling og skjemaet for varsling. Når det gjelder håndtering av varsling håndteres det på følgende måte. Skriftlig varsling sendes frem/leveres enten via mail elektronisk – eller på papir til mottaker. Mottaker av varsling registrerer saken i selskapets dokumenthåndteringssystem – Web-sak. Det er et system som ivaretar skjerming og tilgangsstyring.

Landax dokumentasjons- og avvikssystem er etter det arbeidsgruppen erfarer ikke fullt ut implementert i selskapet pr nå. Beredskapsavdelingen er inne på systemet, men det mangler for Forebyggende og Feiing. Det er en av prioritene til selskapet for 2019.

Når det gjelder nye regler innen personvernforordningen GDPR er det et arbeid som pågår i selskapet for alle systemene som blir omfattet av det. Det er blant annet krav om eget personvernombud og selskapet er i dialog med Elverum kommune om et samarbeid.

Konklusjon:

Landax og Web-sak er to hovedsystem for varslingsrutinene ved MHBR IKS. I Landax og ordinær katalogstruktur vil rutiner og varslingsskjema være tilgjengeliggjort på en tydelig måte. Landax er ennå ikke fullt ut implementert, men planen tilsier at dette vil være på plass i løpet av 2019. Håndtering av varsling dokumenteres i Web-sak – hvor tilgangsstyring og skjerming ivaretas. Arbeidsgruppen anbefaler at Representantskapet ber styret følge opp implementeringen av avvikssystemet Landax, at de nye reglene som kom med GDPR blir innført og dokumentert i selskapet.

Anbefaling 8:

«Styret bør etter vår vurdering ikke ha mer enn 4-5 medlemmer, og representantskapet å velge disse etter innstilling fra en valgkomite utpekt av og blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen kan godt ha en instruks å arbeide ut i fra som angir hvilke kompetanse som er viktig å ha i styret i et brann- og redningsselskap som er organisert som et interkommunalt selskap.»

Arbeidsgruppen har vurdert punktet om størrelse og sammensetning av styret nøye, og det er klare fordeler og ulemper med de forskjellige løsningene. Anbefalingen i revisjonsrapporten har avstedkommet en bred diskusjon i arbeidsgruppen, og det er fremkommet delte synspunkter underveis.

Dagens sammensetning med representanter fra hver eierkommune har sin klare fordel i at alle eierne får sin stemme rundt styrebordet. Det gjelder både forholdet med å ha reell påvirkning av utviklingen av selskapet, men også informasjonsflyten fra selskapet til eierkommunene.

Diskusjonen i arbeidsgruppen har hovedsakelig dreiet seg om representativitet versus profesjonalitet. I det menes viktigheten av at hver eierkommune har sin stemme i styret og dermed reell påvirkning, kontra et mindre styre som vil kunne fokusere mere på kompetansebehov inn i styret. Flertallet i arbeidsgruppen er imidlertid av den oppfatning at det siste også kan oppfylles med dagens ordning. Vi anbefaler derfor at styret gis i oppdrag å evaluere og komme med beskrivelser av hvilken kompetanse som det er behov for i MHBR IKS sitt styre. Det kan være alt fra økonomi, juridisk, strategiarbeid, planarbeid eller brannfaglig kompetanse. Det vil da være den enkelte kommune sin oppgave når de nominerer kandidater å søke å oppfylle de kompetansekrav som ønskes. Det endelige valget vil da være opp til valgkomiteen som vil sitte på helhetsbildet i forhold til endelig sammensetning.

Flertallet i arbeidsgruppen er av den oppfatning at dagens styresammensetning fungerer på en god måte, men kan ytterligere forbedres dersom en klarer å oppfylle krav til kompetanse slik vi har beskrevet over. Det er etter vår oppfatning ingen motsetning mot å både oppfylle kravet om representativitet og profesjonalitet. I tillegg vil det være viktig at dagens styrerepresentanter sørger for en god informasjonsflyt mellom selskapet og eierkommunene. Det er fra arbeidsgruppens ståsted en forventning om at det fungerer. Som beskrevet over er det kjernen i at dagens modell er vurdert til å være fordelaktig i forhold til andre modeller.

Konklusjon:

Flertallet av arbeidsgruppen anbefaler at dagens størrelse og sammensetning opprettholdes, men at styret gis i oppdrag å evaluere og kartlegge hvilken kompetanse som gir en optimal sammensetning. Det må da videre synliggjøres til eierkommunene, slik at valgkomiteen kan sette sammen et styre med best mulig kombinasjoner av kompetanse.

I tillegg er det en klar forventning om at styrerepresentantene sørger for en god informasjonsflyt mellom selskapet og eierkommunene – i begge retninger.

3 KONKLUSJON

Arbeidsgruppen har drøftet de konklusjonene som er fremkommet i revisjonsrapporten, samt tatt utgangspunkt i de vedtakene som er fattet i de ulike eierkommunene.

Under sammenfattes de konklusjonene og anbefalingene arbeidsgruppen legger frem for Representantskapet.

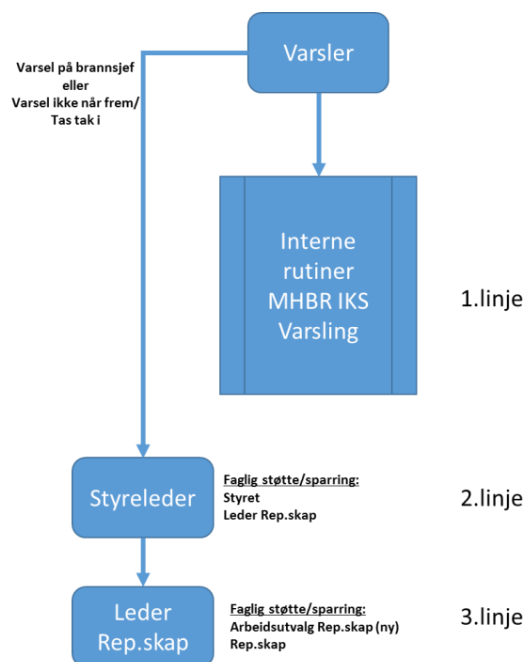
Konklusjon 1 - Varslingsrutiner:

Arbeidet med gode rutiner og gjøre de allment kjent i selskapet må fortsette og bli en naturlig del av ledelse og administrasjon av selskapet.

Varslingsrutiner og hvor de finnes må implementeres som en del av de årlige HMS-samtaler med mannskaper.

Konklusjon 2 – Ekstern varslingskanal:

Arbeidsgruppen anbefaler at følgende varslingskjede etableres – med sparringspartner/faglig støtte (når intern varsling ikke er mulig eller når frem):

Konklusjon 3 – Informasjon varslingsrutiner:

De rutiner og tiltak som er utført i selskapet synes å tilfredsstille de anbefalinger som er fremkommet, og det blir nå viktig at det vedlikeholdes og eventuelt videreutvikles.

Konklusjon 4 – Tillit til varslingskanaler:

Det arbeidet som er utført ved MHBR IKS synes tilstrekkelig for å møte anbefalingen fra revisjonsrapporten. Det blir videre viktig at det opprettholdes et visst fokus i tiden fremover.

Konklusjon 5 – Årlig rapportering varsling:

Status for eventuelle varslingssaker innarbeides som et eget punkt i årsrapporten til MHBR IKS.

Konklusjon 6 – Kapasitet undersøkelser og rutiner for skriftlige referat:

Forholdet vedrørende undersøkelser oppfattes som gode i selskapet, og anbefaler derfor at systemet fortsetter på samme nivå som i dag.

Når det gjelder formelle referat og signering anbefales det en presisering fra Representantskapet at det er en forventning om at det innarbeides og følges opp i selskapet.

Konklusjon 7 – Rutiner - dokumentasjonssystem:

Landax og Web-sak er to hovedsystem for varslingsrutinene ved MHBR IKS. I Landax og ordinær katalogstruktur vil rutiner og varslingsskjema være tilgjengeliggjort på en tydelig måte. Landax er ennå ikke fullt ut implementert, men planen tilsier at dette vil være på plass i løpet av 2019. Håndtering av varsling dokumenteres i Web-sak – hvor tilgangsstyring og skjerming ivaretas. Arbeidsgruppen anbefaler at Representantskapet ber styret følge opp implementeringen av avvikssystemet Landax, at de nye reglene som kom med GDPR blir innført og dokumentert i selskapet.

Konklusjon 8 - Styresammensetning:

Flertallet av arbeidsgruppen anbefaler at dagens størrelse og sammensetning opprettholdes, men at styret gis i oppdrag å evaluere og kartlegge hvilken kompetanse som gir en optimal sammensetning. Det må da videre synliggjøres til eierkommunene, slik at valgkomiteen kan sette sammen et styre med best mulig kombinasjoner av kompetanse.

I tillegg er det en klar forventning om at styrerepresentantene sørger for en god informasjonsflyt mellom selskapet og eierkommunene – i begge retninger.

Våre anbefalinger og konklusjoner legges frem for representantskapet i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS på neste møte i april 2019.

På vegne av arbeidsgruppen

Arnfinn Uthus
Leder arbeidsgruppen
Leder Representantskapet

Arkivsak-dok. 18/00035-7
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg

02.09.2019

SAK V- 43/19 BUDSJETT FOR KONTROLL- OG REVISJONSARBEIDET 2020.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Følgende forslag til ramme for budsjettet for kontroll- og revisjonsarbeidet for Våler kommune vedtas og oversendes kommunen som kontrollutvalgets forslag til ordningen for 2020.

	Budsjett 2020
Kontrollutvalget	176 000
Sekretariatet	231 000
Revisjonen	1 025 000
Totalt	1 432 000

2. Forslaget følger formannskapets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Våler kommune 2020.
3. Særutskrift av kommunestyrets behandling, med spesifisering av bevilgede beløp for kontroll- og revisjonsarbeidet, sendes kontrollutvalget, Hedmark Revisjon IKS og Glåmdal sekretariat IKS til orientering.

Vedlegg:

1. Budsjett for Glåmdal sekretariat IKS for 2020 (legges fram i møtet, representantskapet vedtar budsjettet 22.8.19).
2. Budsjett og økonomiplan for Hedmark Revisjon IKS for 2020 (ettersendes).
3. Forslag til oppdragsavtalen for 2020, som er daglig leders forslag til Våler for 2020. Det tas forbehold om representantskapets vedtak i møte 24.9.19¹.

Saksframstilling:

Ifølge någjeldende forskrift (pr. august 2019) for kontrollutvalg, § 18 - Budsjettbehandlingen, skal kontrollutvalget lage forslag til budsjett for hele kontroll- og revisjonsarbeidet i kommunen. Dette vil si budsjett for kontrollutvalgets egen virksomhet, for sekretærfunksjonen, selskapskontrollen og revisjonen.

¹ Representantskapets vedtak om budsjett ettersendes.

Før kommunestyret skal behandle budsjettet for 2020 før jul 2019, er det iverksatt ny kommunelov og ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Den nye forskriften (FOR-2019-06-17-904) har bestemmelser om budsjettet i § 2. Det er ingen realitetsendring bestemmelsene om budsjettet i ny og gammel kommunelov (forskrift).

Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge med formannskapetets innstilling til kommunestyret når kommunestyret behandler budsjettet. Det er verdt å ha med seg kommentarene til forskriften § 2, hvor det står følgende: **«At forslaget skal følge innstillingen betyr også at kommunedirektøren ikke har adgang til å gjøre endringer i dette forslaget underveis i prosessen».**

Kontrollutvalgets egen virksomhet

Det er ikke lagt opp til noen store endringer i forhold til **kontrollutvalgets virksomhet** i 2020. Godtgjørelsen vil kunne bli endret, som følge av eventuell endring i kommunens satser for godtgjøring folkevalgte. Det er budsjettert med 6 ordinære møter i 2020. I tillegg vil det bli opplæringsdager (en eller to) for kontrollutvalget. En evaluering som ble gjennomført i kontrollutvalgene i 2018, tilsier at det kan være behov for to opplæringsdager i kontrollutvalget. Det vil også kunne oppstå behov for ekstraordinære møter.

Kontrollutvalgets godtgjørelse fastsettes av kommunestyret. For Våler sin del, er det fastsatt følgende godtgjøring:

Godtgjørelse	
Fast godtgjøring leder*)	41 990
Møtegodtgjørelse i tillegg?	Ja
Møtegodtgjørelse leder	kr 300 pr time
Møtegodtgjørelse medlemmer	kr 300 pr time

*) Kontrollutvalgets leder får 5 % av ordførers lønn (som er 85 % av Stortingsrepresentanters lønn (kr 987 997 fra 1.5.19)).

Foruten godtgjørelse budsjetteres det også bl.a. med reiseutgifter, abonnementer, møteutgifter og kurs. Kursutgiften er deltakelse på NKRFs kontrollutvalgskonferanse, som arrangeres i februar hvert år. Dette er en konferanse med 600-800 deltakere fra hele landet.

Sekretariatet avholder også ofte kurs for kontrollutvalgene. Dette faktureres ikke særskilt, men er en del av sekretariatets budsjett. Kontrollutvalget får møtegodtgjørelse når det er obligatoriske kurs, jf. det som er sagt ovenfor om antall møter.

Ettersom det ble budsjettert med 6 møter i utvalget i 2019 og 8 møter i 2020 (på grunn av opplæring), så blir det en forholdsvis stor økning i kontrollutvalgets budsjett i 2020.

Sekretærfunksjonen

Representantskapet i selskapet skal vedta en ramme for virksomheten, og denne saken ble behandlet i møte 22.8.19, sak R-05/19. Dette vedtaket ligger som vedlegg 1.

Det har aldri vært så vanskelig å legge fram et budsjett for Glåmdal sekretariat IKS, som for budsjettet 2020. Dette har sammenheng med at vi ikke helt vet om det er 7 eller 12 eiere av selskapet i 2020 og vi vet heller ikke om selskapet med 12 eiere i så fall, er operativt fra 1.1.20. Alle kommunestyrene har behandlet sammenslåingen, men det gjenstår å behandle et

forslag til selskapsavtale i alle 12 kommunestyrene. For at selskapet skal være operativt fra 1.1.20, må alle 12 kommunestyrene behandle selskapsavtalen før jul 2019. Selskapsavtalen skal bl.a. fastsette fordelingsnøkkelen mellom kommunene, og da sier det seg selv, at et budsjett på nåværende tidspunkt, er meget usikkert.

Det budsjettet som er vedtatt i representantskapet i Glåmdal sekretariat IKS 22.8.19, er kun for Glåmdal sekretariat IKS i 2020. Dersom det blir et sammenslått selskap fra 2020, vil det nye representantskapet vedta et nytt budsjett tidlig i 2020. Kommunestyret vil da få tilsendt et egen sak på dette. Denne gangen har vi ikke lagt fram noen økonomiplan, slik bestemmelsene sier, men dette vil bli lagt fram så snart alt er avklart.

Sekretariatets totale budsjetttramme er satt til kr 2 197 000. Det er en økning i totale utgifter/inntekter på 5,6 % (kr 118 000) fra opprinnelig budsjett 2019 og 3,8 % fra justert budsjett 2019. For Våler sin del øker betalingen fra kr 216 000 (OB 2019) til kr 231 000 (B 2020) (en økning på kr 15 000). Det er redegjort for tallene i budsjettsaken, jf. vedlegg 1.

I budsjettsammenheng fordeles 40 % av kommunenes betaling etter innbyggertall og 60 % deles likt mellom kommunene. Etter endt regnskapsår fordeles de 60 prosentene etter medgått tid. Våler kommune fikk i 2019 tilbakebetalt kr 11 463 etter medgått tid i 2018.

Inkludert i sekretariattjenesten ligger bl.a. både saksutredninger, møter, planer, analyser, undersøkelser og opplæring.

Revisjonen

Hedmark Revisjon IKS leverer tjenester til 9 kommuner og 1 fylkeskommune i tillegg til de 7 kommunene i Glåmdalsdistriktet. Inkludert i rammen er betaling for:

- Revisjon av kommuneregnskapet, regnskapsbekreftelsen samt tilleggsoppgaver.
- Forenklet etterlevelseskontroll (dette er en ny oppgave etter ny kommunelov § 24-9).
- Forvaltningsrevisjon.
- Selskapskontroll.
- Div. faglig veiledning.
- Attestasjonsoppgaver (inkludert momskompensasjon)
- Spillemiddelregnskaper.
- Pasientregnskaper (sykehjem og boliger med heldøgns omsorg og pleie).
- Eventuelle granskningsoppgaver eller spesielle undersøkelser (vanligvis initiert/bestilt av enten kontrollutvalget, kommunestyret eller formannskapet).

I tillegg kommer revisjonens deltakelse i kontrollutvalgets møter og kommunestremøter.

Spesifisering av tidsbruk på de forskjellige oppgavene, går fram av oppdragsavtalen, jf. vedlegg 3. Dette er et foreløpig forslag, ettersom den endelige oppdragsavtalen først skal behandles/vedtas av kontrollutvalget i det første møtet i 2020 (etter at kommunestyret har behandlet budsjettet).

Ettersom representantskapet ikke har behandlet budsjettet, må det tas forbehold om representantskapets vedtak (24.9.19). Ut fra forslaget vil betalingen, for 2020 for Våler sin del, bli kr 1 025 000 mot kr 975 000 i 2019, dvs. en økning på kr 50 000 (4,9 %). Årsaken er

en liten økning i timeprisen på kr 25,-, samt en økning i antall timer på 25 timer på grunn av ny oppgave, jf. det som er sagt i oversikten ovenfor (etterlevelseskontroll).

Totalt

Det samlede forslaget er som følger:

Områder	Poster	Budsjett 2020	Budsjett 2019
Kontrollutvalget	Godtgjørelser kontrollutvalget	140 000	115 000
	Reiseutgifter/kjøregodtgj.	5 000	5 000
	Tapt arb.fortj.		
	Abonnementer/medlemskap	2 000	2 000
	Møteutgifter	3 000	3 000
	Kurs	26 000	26 000
	Sum	176 000	151 000
Sekretariat	Ramme for virksomheten	231 000	216 000
Revisjonen	Ramme for virksomheten	1 025 000	975 000
Sum		1 432 000	1 342 000

Totalt er Våler sin betaling for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2020 på kr 1 432 000, en økning på 6,7% fra 2019.

OPPDRAGSAVTALE

MELLOM

KONTROLLUTVALGET

I

VÅLER KOMMUNE

OG

Hedmark Revisjon IKS

2020

Oppdragsavtale med Hedmark Revisjon IKS

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Hedmark Revisjon IKS. Hedmark Revisjon IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets leder.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Hedmark Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Hedmark Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kompetent og kundeorientert. Oppdragsansvarlig revisor for både regnskaps- og forvaltningsrevisjon skal oppfylle kravene til utdanning og praksis. Revisjonsteamene skal ha tilfredsstillende kompetanse og være uavhengige.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget jf. pkt. 4.

Hedmark Revisjon IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Utvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen med vedlegg. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes blant annet revisors kvalifikasjoner og faglig utførelse, samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01.20 – 31.12.20**.
Oppdragsavtalens punkt 3 for 2021 reforhandles høsten 2020.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter kr 1 000 i timesats for 2020 som vedtas av representantskapet i Hedmark Revisjon IKS.

Oppdragsavtale med Hedmark Revisjon IKS

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
1 Revisjon av kommunens årsregnskap	450	1 000	450 000
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	150	1 000	150 000
3 Revisjon av beboerregnskap	10	1 000	10 000
4 Veiledning/bistand	15	1 000	15 000
5 Forenklet etterlevelsesk kontroll	25	1 000	25 000
SUM 1-5	650	1 000	650 000
Bestilte revisjonstjenester			
6 Bestilte mindre undersøkelser	25	1 000	25 000
7 Forvaltningsrevisjon	250	1 000	250 000
8 Selskapskontroll	50	1 000	50 000
SUM 6-8	325	1 000	325 000
Annet			
9 Møter i kontrollutvalg og k-styre	50	1 000	50 000
SUM TOTALT	1 025	1 000	1 025 000

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-5 og 9 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjenestene på linje 6-8 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Det avtales a-konto fakturering hvert kvartal på ¼ av oppdragsavtalte timer.
- Årsavregning sendes kommunen med kopi til kontrollutvalget innen 20. januar påfølgende år.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid innenfor revisjon av tjeneste 1 (revisjon av årsregnskapet) og tjeneste 2 (attestasjoner/revisjonsuttalelser):
 - Revisjon av årsregnskapet: Det forutsettes at årsregnskapet avlegges innen 15/2 og årsberetningen innen 31/3 i samsvar med bokføringsloven, kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon som bekrefter kommunens balansetall samt avstemming av balansen og de sammenhenger som ellers forventes å være i regnskapet. Videre skal skjema for "Lønn og pensjonskostnader" foreligge avstemt mot regnskapet.
 - Attestasjoner/revisjonsuttalelser vedr. kommunens momskompensasjonskrav, spillemiddelregnskaper m.m. forutsettes framlagt for revisor minimum 14 dager før innsendingsfristen eller innenfor de frister som er satt av ekstern tilskuddsgiver. Det skal legges fram nødvendig

dokumentasjon i form av talloppsett, regnskapsmateriale og eksempelvis tilsagn, ferdigattester etc. for at revisor skal kunne utføre jobben på en effektiv måte.

4 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjonstjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har en lik forventninger til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

5 RAPPORTERING

5.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

5.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfylle krav til uavhengighet.

Hedmark Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis, samtandel

5.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

- Plan/revisjonsstrategi (høst)
- Statusrapport (vinter)
- Årsavslutning (vår)

Oppdragsavtale med Hedmark Revisjon IKS

Krav og forventninger til innholdet i rapporteringen av regnskapsrevisjonen er utdypet i vedlegg 1.

5.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget:

- Får levert de prosjektene som er bestilt
- Prosjektene er i henhold til bestilling
- Gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablert og anerkjente standarder på området

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

5.5 Økonomirapportering

Hedmark Revisjon IKS rapporterer til kontrollutvalget 30.06 og en årsrapport pr 31.12.

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Halvårsrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av halvårsrapporteringen skal Hedmark Revisjon IKS løpende informere kontrollutvalget om forventet vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Hedmark Revisjon IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Hedmark Revisjon IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med daglig leder i Hedmark Revisjon IKS.

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Avtalen har følgende vedlegg:

- Vedlegg 1: Regnskapsrevisjon: Tjenesteleveranser - forventninger og krav

Våler i Solør, xx.xx.2020

XXXXXXXXXXXXX
kontrollutvalgsleder
Våler kommune

Morten Alm Birkelid
daglig leder
Hedmark Revisjon IKS

Arkivsak-dok. 18/00012-34
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg

02.09.2019

SAK V-44/19 STATUSRAPPORT OPPDRAGSAVTALEN 1.HALVÅR 2019.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar statusrapport pr. 1. halvår 2019 til orientering.

Vedlegg:

1. Statusrapport pr.1. halvår 2019.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet i møtet 21.1.19 oppdragsavtale med Hedmark Revisjon IKS. Oppdragsavtalen inneholder bl.a. en oversikt over planlagt ressursbruk for revisjonen Våler kommune. Statusrapporten gir informasjon om ressursbruken pr. 1. halvår 2019.

Revisjonen skriver at tidsbruken pr. første halvår 2019 antas å være innenfor budsjettert tidsbruk og det er ingen vesentlige avvik som bør følges opp. Det er noen ressurser igjen i 2019 (ca. 100 timer), til å gjennomføre forvaltningsrevisjonen i Våler Vekst (som er stipulert til ca. 200 timer), slik at prosjektet kan igangsettes i høst og leveres i første halvår 2020.

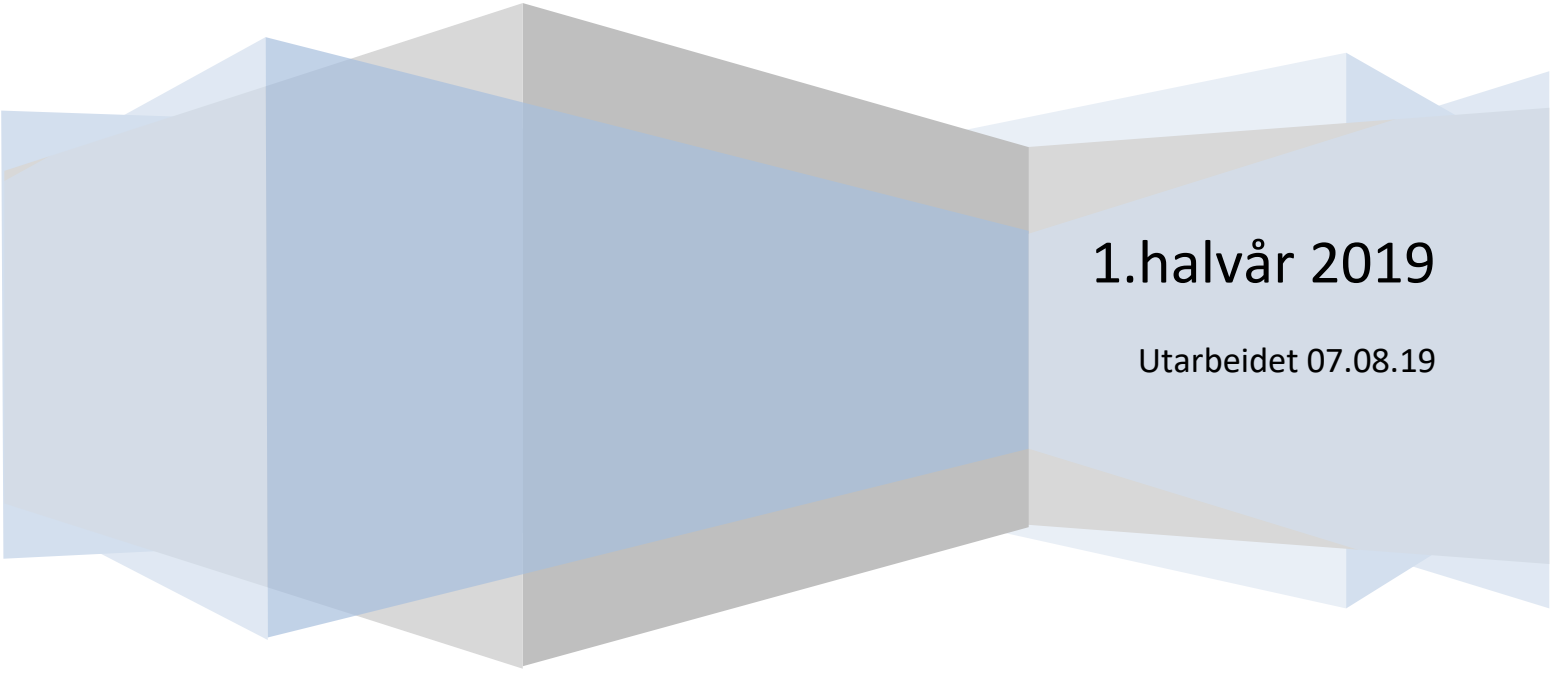
Ettersom dette er det siste ordinære møtet i det sittende kontrollutvalget, ønsker kontrollutvalget en liten evaluering-/oppsummeringssamtale med revisjonen for inneværende periode 2015-2019.

- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret, administrasjonen, revisor og sekretariatet?
- Hvordan fungerer samhandlingen mellom revisor og kontrollutvalget?
- Hvordan fungerer samhandlingen mellom revisor og sekretariatet?

Hedmark Revisjon IKS

Statusrapport revisjon for 2019 – 1. halvår

Våler kommune

1.halvår 2019

Utarbeidet 07.08.19

Rapportering

Av oppdragsavtale for 2019 fremgår det av punkt 4.5 Økonomirapportering at revisor skal rapportere til kontrollutvalget pr 30.06. Videre skal det avgis en årsrapport (31/12). I tillegg til økonomirapporteringen kommer egne faglige statusrapporter knyttet til planlegging/revisjonsstrategi, interimsrevisjon og årsavslutningsrevisjon når det gjelder regnskapsrevisjon, samt statusrapporter under vegs når det gjelder arbeid med forvaltnings- og selskapskontrollrapporter.

Rapporteringen skal gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Rapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Rapporteringen vår tar utgangspunkt i avtalt ressursbruk slik den fremgår av oppdragsavtalens punkt 3.

Tabellen under viser avtalt timetall, samt status pr rapporteringstidspunkt:

Tjeneste	Timer avtalt 2019	Timer medgått pr 30.06	Timer medgått pr 31.12	Forbruk 2019	Prognose Timer*)
Regnskapsrevisjon					
1 Regnskapsrevisjon	450	291,75	-		
2 Revisjonsuttalelser	150	92,75	-		
3 Beboerregnskap	10	23,00	-		
4 Veiledning/bistand	15	15,75	-		
SUM 1-4	625	423,25	-	67,72 %	650
Bestilte rev.tj.					
5 Mindre undersøkelser	25	10,50			
6 Forvaltningsrevisjon	250	212,00			
7 Selskapskontroll	50	-			
SUM 5-7	325	222,50		68,46 %	425
Annet					
8 Møter i Kontrollutvalg/ Kommunestyre	50	31,50		63,00 %	50
SUM TOTALT 1-8	1 000	677,25		67,73 %	1 125

*) Prognosen kan bli justert i 2.halvår

Linje 5 omfatter følgende særskilte bestillinger:

1382	Prosjektplan selskapskontroll/forvaltningsrevisjon Våler Vekst AS	10,50 timer
Totalt		10,50 timer

Prosjektplan knyttet til selskapskontroll i Våler Vekst AS ble bestilt i møte den 10.12.18, jf sak 66/18. Prosjektplan er ble vedtatt i kontrollutvalget i møte den 21.1.19. jf sak 6/19.

Linje 6 omfatter følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter/foranalyser:

219	Vålerskolens arbeid med psykososialt skole- og arbeidsmiljø	212,00 timer
Totalt		212,00 timer

Prosjektplanen ble vedtatt i møte 12.2.18, jf sak 7/18. Det ble avtalt oppstart høsten med levering mai 2019. Rapporten ble behandlet av kontrollutvalget i sak 30/19 den 30.5.19. Kommunestyret fikk presentert og behandlet rapporten i møte den 17.6.19, jf sak 40/19.

Linje 7 omfatter følgende selskapskontroller:

1389	Selskapskontroll i Våler Vekst AS	0,00 timer
Totalt		0,00 timer

Arbeidet med selskapskontroll i Våler Vekst AS er ifølge vedtatt prosjektplan planlagt igangsatt i mai 2019 med ferdigstillelse innen september/oktober 2019.

Kommentar til og vurdering av ressursbruken

Oppdragsavtalen 1-4:

Revisjonsberetning for Våler kommunes regnskap for 2018 er avlagt i april 2019. Mesteparten av ressursbruken i forhold til revisjonsuttalelser tilskrives som tidligere år momskompensasjon og ressurskrevende tjenester.

Oppdragsavtalen 5-7

Planlagt ressursbruk og status iht medgått fremgår av tabellen over. Kontrollutvalget har bestilt en forvaltningsrevisjon knyttet til Våler Vekst AS. Denne skal gjennomføres innenfor en ramme på 200 timer. Det er ca kun 100 timer igjen på inneværende års oppdragsavtale. Oppstarten på prosjektet må derfor etter vår vurdering utsette oppstart til høsten 2019, slik at 100 timer belastes inneværende års avtale og de resterende 100 timene i 2020. Ferdigstillelser settes derfor til innen utgangen av mars 2020. Våler kommune unngår da å få en ekstra avregning inneværende år på kr 100 000 utover budsjett.

Det er ikke registrerte andre avvik i forhold til igangsatte prosjekter som etter vår vurdering trengs å følges opp.

Oppdragsavtalen 8

Medgått er tid er innenfor det som er forutsatt i oppdragsavtalen. Vi har brukt 13,75 timer på møtedeltakelse og 17,75 timer på forberedelser i 1.halvår 2019. I tillegg kommer kjøring på 38,00 timer som knytter seg til regnskapsrevisjon, intervju og dokumentinnsamling forvaltningsrevisjon og deltakelse i møter som er innkalkulert som en del av timeprisen på kr 975.

Avvik som behøver å følges opp av kontrollutvalget

Rapportert tidsbruk anses å være innenfor det som er innarbeidet i oppdragsavtale for 2019, med unntak av kommentaren vi har vedrørende oppstart og sluttdato på forvaltningsrevisjonsprosjektet knyttet til Våler Vekst AS.

Etter revisors vurdering er det ikke registrert andre avvik som tilsier behov for særskilt oppfølging av statusrapporten fra kontrollutvalget i forhold til oppdragsavtalen for 2019.

Løten, den 7.august 2019

Morten Alm Birkelid
daglig leder

Arkivsak-dok. 18/00105-17
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg

02.09.2019

SAK V-45/19 EVALUERING/OPPSUMMERING AV KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar evalueringen/oppsummeringen til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Dette møtet er det siste ordinære møtet i kontrollutvalget i denne perioden. Men et sittende kontrollutvalg fungerer til et nytt er valgt, så dersom det er behov for det, kan det avholdes ekstra møter før nytt er valgt.

Sekretariatet har i perioden hatt en spørreundersøkelse blant kontrollutvalgsmedlemmene (2018), forrige undersøkelse var i 2015. Disse undersøkelsene er anonyme. Dessuten har kontrollutvalget en egenvurdering av hvert møte.

Kort oppsummert var svarene fra 2018 slik (oppsummering 23 svar (72 %):

Det som går igjen i svarene er at de aller fleste er fornøyd slik det er i dag, både i forhold til kontrollutvalget og sekretariatet. Alle mente at arbeidet i kontrollutvalget hadde vært interessant/meget interessant. Men mange ønsker seg generelt mer opplæring. Flere er også opptatt av at medlemmene skal møte godt forberedt på møtene og at møtene skal være strukturerte og at tidsskjema for sakene bør holdes i størst mulig grad. Det er også flere som mener det er ønskelig å gå dypere inn i saker og være mer ute på enhetene

Nå i dette siste ordinære møtet legger vi opp til en evaluering i plenum. Noen av spørsmålene legges også inn i samtalen med både ordføreren, rådmannen og revisjonen. Spørsmålene nedenfor er hentet fra «Kontrollutvalgsboka» (side 79).

- Gjennomføres møtene på en effektiv og engasjerende måte?

- Er antall møter tilstrekkelig i forhold til saksmengde?
- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan oppfattes utvalget av andre sentrale aktører slik som kommunestyret og administrasjonen?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?
- Hvordan fungerer samhandling med revisor?
- Hvordan fungerer samhandling med sekretariatet?

Arkivsak-dok. 18/00104-17
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg

02.09.2019

SAK V-46/19 EVENTUELT.

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 18/00105-18
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg	02.09.2019

SAK V-47/19 EVALUERING AV KONTROLLUTVALGETS MØTE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar evalueringen til etterretning.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget tar en evaluering av møtet. Hva var bra og hva kan eventuelt gjøres bedre?

Er det saker/informasjon/endringer som skal inn i tiltaksplanen? Eventuelle spørsmål til de som skal orientere i neste møte.